

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร : กรณีศึกษาสำนักงาน

สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

ชื่อและนามสกุล

นางสาวรุ่งทิวา ชาญจิตร

แขนงวิชา

เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ตั้งทางธรรม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ตั้งทางธรรม)

กรรมการ

กรรมการ

(อาจารย์กุลธินี มุทธากลิน)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

วันที่ 20 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร : กรณีศึกษาสำนักงาน
สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

ผู้ศึกษา นางสาวรุ่งทิวา ชาญจิตร **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ตั้งทางธรรม **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโครงสร้างของภาษีสรรพากรประเภทภาษีที่สำคัญ และการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2544-2549 2) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการจัดเก็บภาษีและความพยายามในการจัดเก็บภาษีโดยใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิแบบอนุกรมเวลาเป็นรายไตรมาสตั้งแต่ปีภาษี 2544-2549 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีและสมการค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีโดยอาศัยแบบจำลองถดถอยพหุคูณด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา

ผลการศึกษาพบว่าค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีทุกประเภทขึ้นกับภาคอุตสาหกรรมมากที่สุดและขึ้นกับภาคโรงแรมและการท่องเที่ยวน้อยที่สุดตรงตามสมมติฐาน แต่ในภาคเกษตรกรรมไม่เป็นไปตามสมมติฐานสำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ เนื่องจากภาคเกษตรกรรมได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนภาษีธุรกิจเฉพาะไม่ได้เก็บจากการประกอบกิจการในกลุ่มนี้ และภาคการค้าสำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและสถานการณ์การเมืองที่ไม่แน่นอน อัตราดอกเบี้ยผันผวน ปัญหาราคาน้ำมันและต้นทุนการผลิตทำให้จัดเก็บได้ลดลง ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน ส่วนดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีนั้นพบว่าไม่มีเพียงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีค่าต่ำกว่า 1

เมื่อเปรียบเทียบดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีและดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี พบว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไตรมาสที่ 1 และภาษีเงินได้นิติบุคคลในไตรมาสที่ 2-3 ของทุกปีมีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บสูงกว่าช่วงเวลาอื่นๆ เนื่องจากเป็นช่วงการยื่นแบบเสียภาษีประจำปี ส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะพบว่าค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บมีค่าค่อนข้างคงที่ในแต่ละไตรมาส และมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บค่อนข้างสูง

คำสำคัญ การบริหารการจัดเก็บภาษี ความสามารถและความพยายามในการจัดเก็บภาษี

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่องการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรกรณีศึกษา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 เพื่อทำศึกษาโครงสร้างของภาษีสรรพากร ประเภทภาษีที่สำคัญที่ทำรายได้ และการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีในช่วงเวลาที่ศึกษา ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 และเปรียบเทียบระหว่างความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร และความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์ เพื่อนนักศึกษา และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยเหลือในการทำรายงานวิจัยฉบับนี้ นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือและกำลังใจจากทุกคนในครอบครัว ที่มีให้กับผู้เขียนเสมอมา ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยฉบับนี้จะมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรของหน่วยงาน และให้ประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจได้ไม่มากนักน้อย หากรายงานฉบับนี้บกพร่องในเนื้อหาหรือ ผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาก็ต้องขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

รุ่งทิวา ชาญจิตร

กันยายน 2550

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ประเด็นปัญหาที่ศึกษา.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิเคราะห์.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
กรอบแนวคิดทางทฤษฎี.....	7
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา.....	26
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร.....	32
ผลการคำนวณหาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร.....	43
ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร.....	46
การเปรียบเทียบค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนี ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผลการศึกษามุมมองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร.....	53
สรุปผลการศึกษาค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร.....	56
สรุปผลการศึกษาคำดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร.....	56
สรุปผลการศึกษาคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร.....	57
สรุปผลการศึกษากการเปรียบเทียบคำดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร และคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร.....	57
การอภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	60
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก ข้อมูลตาราง.....	67
ภาคผนวก ข โครงสร้างการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร.....	90
ประวัติผู้ศึกษา.....	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 14.....	47
ตารางที่ 4.2 ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 14.....	50
ตารางที่ 4.33 ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บ ภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14.....	52

ณ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 4.1 กราฟแสดงค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร.....	51
--	----

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลของทุกประเทศมีหน้าที่ต้องพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลจึงต้องใช้ระบบภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการหารายได้ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ และจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัวลง ประกอบกับการขาดสภาพคล่องของสถาบันการเงิน การขาดความมั่นใจในระบบการเงิน และระบบเครดิต จนทำให้ธุรกิจต่างๆ ต้องประสบปัญหาในด้านการค้าและการลงทุน ดังนั้นเพื่อที่จะแก้ปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ รัฐบาลจึงต้องทำการปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศส่งผลให้ธุรกิจที่ทำธุรกรรมกับต่างประเทศต้องประสบกับการขาดทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตรา จนทำให้ธุรกิจต่างๆ ต้องปิดกิจการลงเกิดภาวะการเลิกจ้างงานเป็นจำนวนมาก การลงทุนทั้งในภาครัฐและเอกชนเกิดการชะลอตัวลง รวมทั้งการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคสินค้าและบริการของประชาชนก็ลดลงด้วย ซึ่งมีผลต่อการจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากรที่จะต้องเก็บจากรายได้และฐานการบริโภคของประชาชน

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงการคลัง ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดเก็บภาษีอากรเพื่อหารายได้ให้รัฐบาล นำไปใช้จ่ายในการบริหารประเทศ โดยจัดเก็บได้ประมาณร้อยละ 65 ของรายได้จากภาษีอากรทั้งหมด ถือเป็นกรมที่จัดเก็บภาษีได้เป็นอันดับหนึ่งของกระทรวงการคลัง อันดับสองคือ กรมสรรพสามิต และอันดับสามคือ กรมศุลกากร โดยจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล
3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
4. ภาษีธุรกิจเฉพาะ
5. อากรแสตมป์

6. ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม

7. รายได้อื่น

เพื่อให้การปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานสรรพากรภาคและกรมสรรพากร คือ มีการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ มีการกำกับดูแลผู้เสียภาษีเป็นรายผู้ประกอบการ โดยไม่ก่อให้เกิดหนี้ภาษีอากรค้าง และสามารถติดตามการเสียภาษีของผู้ประกอบการให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเหมาะสมกับ เป็นแนวทางเดียวกันอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยการให้บริการที่ดี เพื่อให้ผู้เสียภาษีเกิดความพึงพอใจและสมัครใจในการเสียภาษี ซึ่งเป็นการให้บริการที่มีทิศทางมุ่งไปสู่ความสมัครใจอย่างยั่งยืน ทำให้การบริหารจัดการเก็บภาษีมีประสิทธิภาพสูงสุด จากการมีระบบการทำงานที่สั้น กระชับ ให้บริการผู้เสียภาษีด้วยคำแนะนำในการเสียภาษีอย่างถูกต้อง ควบคุมดูแลและตรวจสอบการยื่นชำระภาษีให้ถูกต้องครบถ้วน และรักษากราษฎรรายได้ให้ยั่งยืนเพื่อให้มีเสถียรภาพและความแน่นอนในการจัดเก็บภาษีอากรในระยะยาว

ในการปฏิบัติงาน และวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้ตรงตามยุทธศาสตร์ภารกิจ และวิสัยทัศน์ของกรมสรรพากร โดยการวัดผลเบื้องต้น คือ การวัดผลทางด้านการจัดเก็บภาษี ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวัดศักยภาพการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรของหน่วยงานในการวางแผนการจัดเก็บภาษีอากร ให้มีการวางแผนและติดตามผลการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษี การวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในด้านผลการจัดเก็บภาษีอากร จำเป็นต้องพิจารณาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ทั้งความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาภายใต้ภาวะทางเศรษฐกิจและปัจจัยแวดล้อม และหาแนวทางในการวางแผนปฏิบัติและการจัดเก็บภาษีต่อไปในอนาคต ซึ่งค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรสามารถประมาณการจากการดูปัจจัยต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการจัดเก็บภาษี และค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บเป็นการพิจารณาว่าหน่วยงานสามารถดึงเอาทรัพยากรมาสู่หน่วยงานมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลที่ได้ใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายในการจัดเก็บภาษีอากร และปรับปรุงการบริหารจัดการเก็บภาษี ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสถานการณ์ ในปัจจุบันมีการบริหารจัดการเก็บภาษี ให้สามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น และจัดเก็บภาษีให้ได้ตามตรงตามประมาณการที่ได้รับมอบหมาย

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) เพื่อศึกษาโครงสร้างของภาษีสรรพากรประเภทภาษีที่สำคัญที่ทำรายได้และการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีในช่วงปี พ.ศ.2544-2549 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

2) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระหว่างความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงาน และการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้สอดคล้อง บิดหมุนต่อภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เสียภาษี เสริมสร้างความสมัครใจ

3. ประเด็นปัญหาที่ศึกษา

1) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรในแต่ละลักษณะจัดเก็บของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

2) เพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขให้ผลจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปตามประมาณการที่กำหนด

4. สมมติฐานการวิจัย

1) ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ในแต่ละประเภทภาษีไม่เท่ากัน

2) ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ในแต่ละประเภทภาษีมียุคค่ามากกว่า 1

3) สัดส่วนของรายได้ภาษีประเภทต่างๆ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของภาคการผลิตนั้นๆ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนรายได้ภาษีต่อ GDP หรือค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

5. ขอบเขตของการวิเคราะห์

ในการศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร กรณีศึกษา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ทำการศึกษาเฉพาะหน่วยจัดเก็บที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 จำนวน 5 สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา และข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาสำหรับการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากร เป็นการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา เป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ปีภาษี 2544-2549 (ตามปีงบประมาณตั้งแต่เดือนตุลาคม - เดือนกันยายน) โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้า (ขายปลีก ขายส่งสินค้า) ภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว และภาคบริการ ซึ่งทั้ง 5 ภาคเศรษฐกิจเป็นส่วนสำคัญในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 รายได้ภาษีสรรพากร หมายถึง รายได้จากภาษีที่กรมสรรพากรจัดเก็บรวมถึงภาษีที่หน่วยหน่วยงานอื่นจัดเก็บเพื่อกรมสรรพากร ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และอากรแสตมป์

6.2 ภาษีอากร (Tax) เป็นสิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บโดยไม่ได้ให้ผลประโยชน์หรือบริการใดๆ ตอบแทนโดยตรงแก่ผู้จัดเก็บภาษี โดยอาจจะประเมินเรียกจากตัวบุคคล ทรัพย์สิน และสิ่งอื่น ๆ รวมถึงสวัสดิการสังคม (Social security contribution) ซึ่งรัฐบาลจะนำเงินภาษีอากรที่ได้มารวมกันแล้วนำไปใช้ตามนโยบายของรัฐบาล รายได้ภาษีอากรแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ภาษีทางตรง (Direct tax) และภาษีทางอ้อม (indirect tax)

6.3 ภาษีทางตรง (Direct Tax) หมายถึง ภาษีอากรที่จัดเก็บจากฐานรายได้หรือทรัพย์สินของผู้มีรายได้หรือเจ้าของทรัพย์สินนั้นโดยตรง

6.4 ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) หมายถึง ภาษีอากรที่จัดเก็บจากสินค้าหรือบริการในขั้นตอนการผลิต การจำหน่ายหรือการนำเข้า ซึ่งหน่วยธุรกิจสามารถผลักภาระภาษีบริโภคโดยรวมเข้าไปกับราคาสินค้า

6.5 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax) หมายถึง ภาษีที่เก็บจากเงินได้ของบุคคลธรรมดา ซึ่งผู้ที่มีเงินได้ไม่ว่าจะเป็นเงินได้ประเภทใดก็ตามต้องมีหน้าที่จัดเก็บภาษี เป็น

การนำเงินได้สุทธิไปคำนวณตามกฎหมายกำหนด ถ้ามีเงินได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่มีเงินได้สุทธิเหลือก็ไม่ต้องจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

6.6 ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax) หมายถึง ภาษีอากรที่เก็บจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ฐานภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยทั่วไปได้แก่ฐานกำไรสุทธิ (มีฐานอื่นอีก) ซึ่งคำนวณได้จากรายได้และรายจ่ายของกิจการหรือเนื่องจากกิจการ ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี (เท่ากับ 12 เดือน) ถ้าขาดทุนก็ไม่ต้องจัดเก็บภาษีเงินได้แต่อย่างใด

6.7 ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Valued Added Tax) เป็นภาษีทางอ้อมประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นจากมูลค่าของสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าหรือบริการชนิดต่างๆ โดยมีการคำนวณภาษีที่ต้องชำระเท่ากับภาษีขายลบด้วยภาษีซื้อ

6.8 ภาษีธุรกิจเฉพาะ (Specific Business Tax) เป็นภาษีทางอ้อมประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการบริโภคหรือการบริการเฉพาะอย่าง โดยจัดเก็บจากการประกอบกิจการเฉพาะอย่าง ได้แก่ การธนาคาร การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ การรับประกันชีวิต การรับจํานำ การค้าอสังหาริมทรัพย์ในทางการค้าหรือหากำไรโดยเรียกเก็บภาษีจากรายรับก่อนหักรายจ่ายในการค้าอสังหาริมทรัพย์ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ส่วนลดค่าธรรมเนียม ค่าบริการ กำไรก่อนการหักรายจ่ายจากการซื้อหรือขายตัวเงิน หรือกำไรก่อนหักรายจ่ายจากการแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตรา การออกตัวเงินหรือการส่งเงินตราไปต่างประเทศ

6.9 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในระยะเวลาหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการจะเป็นทรัพยากรของพลเมืองในประเทศหรือเป็นของชาวต่างประเทศ ในทางตรงข้ามทรัพยากรของพลเมืองในประเทศแต่ไปทำการผลิตในต่างประเทศก็ไม่นับรวมไว้ในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

6.10 สมรรถวิสัยในการเสียภาษีของประชาชน (Tax capacity) คือ จำนวนทรัพยากรระดับสูงสุดที่รัฐบาลสามารถดึงจากเอกชนด้วยวิธีการเก็บภาษีอากร โดยที่เอกชนยังคงสามารถประทังชีวิตอยู่รอดได้

6.11 ความพยายามในการจัดเก็บภาษี (Tax effort) หมายถึง ขบวนการซึ่งเกิดจากความพยายามของรัฐบาลในการปรับโครงสร้างการบริหารงานภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อจัดเก็บภาษีในการนำมาใช้จ่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งได้จากการเปรียบเทียบระหว่างสัดส่วนที่เกิดขึ้นจริงกับสัดส่วนรายได้ภาษีที่ควรที่จะจัดเก็บได้

6.12 รายได้ภาษีอากร (Tax yield) คือรายได้สุทธิที่รัฐบาลได้รับจากการจัดเก็บซึ่งเท่ากับภาษีที่จัดเก็บได้หักด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ

6.13 สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 หมายถึง หน่วยงานราชการ หน่วยงานหนึ่งในการบริหารส่วนกลางของกรมสรรพากร และมีหน่วยงานย่อย คือ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ได้แก่ สส.ตลิ่งชัน สส.บางพลัด สส.บางพลัด สส.ภาษีเจริญ สส.บางแค และสส.หนองแขม

6.14 ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากร คือ ผลการจัดเก็บภาษีอากรที่จัดเก็บจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีการค้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ และรายได้อื่น จัดเก็บโดยหน่วยงานย่อยของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1) เพื่อวัดถึงความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 และใช้เป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละประเภทให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง

2) เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารกำหนดกลยุทธ์หรือวางมาตรการในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรในอนาคตในแต่ละประเภทภาษี ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3) เพื่อใช้วัดผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากร และให้ผู้บริหารใช้ประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละปี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาษีอากร

นักเศรษฐศาสตร์ ได้ให้คำนิยามของภาษีอากรไว้ว่า “ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากรายการ และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมโดยมิได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้จัดเก็บภาษี”

วัตถุประสงค์พื้นฐานของการเก็บภาษีอากรของรัฐ คือ เป็นการหารายได้ให้รัฐบาลเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในขณะที่ตัวรัฐก็สามารถใช้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นเครื่องมือทางการคลัง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่รัฐวางไว้ได้ ทั้งนี้เพราะการเก็บภาษีอากรทำให้มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล

องค์ประกอบสำคัญของระบบภาษีอากรที่ดี คือ การมีการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขึ้นอยู่กับ

- ความร่วมมือของประชาชนผู้เสียภาษี
- ความซื่อสัตย์สุจริต และประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บภาษีอากร
- มีหลักเกณฑ์การจัดเก็บที่ดีเป็นแนวทางในการกำหนดการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภท

หลักเกณฑ์ที่ดีในการเก็บภาษี

อาดัม สมิท (Adam Smith) ได้วางหลักเกณฑ์ที่ดีในการเก็บภาษีไว้ในหนังสือ The Wealth of Nations ในปี ค.ศ. 1776 ดังนี้

1. หลักความเป็นธรรม (Equity) คือ ประชาชนทุกคนในแต่ละประเทศควรจะต้องเสียสละรายได้หรือผลประโยชน์ตามฐานะทางเศรษฐกิจของตน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐเพราะแต่ละคนต่างก็ได้รับผลประโยชน์และความคุ้มครองจากรัฐ

2. หลักความแน่นอน (Certainty) ภาษีที่ประชาชนแต่ละคนจะต้องเสียนั้นต้องมีความแน่นอน ลักษณะและรูปแบบของภาษีตลอดจนจำนวนที่จะต้องเสียต้องชัดเจนแก่ผู้เสียภาษีทุกคน

3. หลักความสะดวก (Convenience of Payment) การเก็บภาษีทุกชนิดควรจะต้องเก็บตามวันเวลา สถานที่ที่ผู้เสียภาษีสะดวก และจะต้องอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีแก่ผู้เสียภาษีด้วย

4. หลักประหยัด (Economy in Collection) ภาษีทุกชนิดที่จัดเก็บนั้นควรจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ แต่ทำให้รัฐบาลได้รับรายได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

หลักเกณฑ์ที่ดีในการเก็บภาษีของ อาดัม สมิท ดังกล่าว ได้มีการวิวัฒนาการขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพอสรุปหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีที่สำคัญได้ดังนี้

1. หลักความแน่นอน (Certainty) การบริหารงานจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพนั้นกฎหมายที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีทุกประเภทต้องมีความแน่นอน เป็นที่แจ้งชัดแก่ผู้เสียภาษีทุกคนไม่ว่าในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี วันเวลา และวิธีการที่จัดเก็บ หลักความแน่นอนนี้อาจใช้ครอบคลุมถึงความแน่นอนในด้านภาระภาษี (Certainty of incidence) ความแน่นอนในการทำรายได้ (Certainty of fiscal marksmanship) ความแน่นอนของหนี้ภาษี (Certainty of liability) และความแน่นอนในการลดเงินได้ของเอกชน

2. หลักประหยัด (Low compliance and collection costs) ระบบบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บต่ำที่สุดด้วย ซึ่งโดยหลักการแล้วรัฐบาลควรเก็บภาษีโดยทำให้รายได้ภาษีที่ได้รับใกล้เคียงกับภาระภาษีของประชาชนให้มากที่สุด

รายได้ภาษี (Tax yield) คือรายได้สุทธิที่รัฐบาลได้รับจากการจัดเก็บซึ่งเท่ากับภาษีที่จัดเก็บได้หักด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ

ภาระภาษี (Tax burden) คือภาระที่ผู้เสียภาษีต้องรับเนื่องจากถูกรัฐบาลเก็บภาษี ซึ่งได้แก่เงินภาษีที่เสียไปรวมกับภาระข้อยุ่งยากต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการต้องเสียภาษี (Compliance costs) เช่น การเสียเวลา ค่าใช้จ่ายและข้อยุ่งยากต่างๆ และอาจรวมถึงผลกระทบที่เกิดจากการเก็บภาษีนั่นที่ทำให้ผู้เสียภาษีต้องเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของตน และเป็นสาเหตุให้ได้รับความพอใจน้อยลงหรือมีสวัสดิการที่เลวลง หรือเรียกว่าภาระส่วนเกิน (Excess burden)

3. หลักความเสมอภาค (Equity) การจัดเก็บภาษีที่ดีต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคในหมู่ผู้เสียภาษีทุกคน ซึ่งหลักนี้เป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดี และต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมเกี่ยวกับภาษีที่จัดเก็บกับความเป็นธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติจัดเก็บภาษีนั่น

4. หลักการยอมรับ (Acceptability) การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทจะทำได้ง่ายหากประชาชนให้ความร่วมมือในการเสียภาษี และภาษีทุกชนิดที่จะจัดเก็บต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ ดังนั้นก่อนออกกฎหมายภาษีอากรแต่ละประเภทรัฐบาลควรต้องฟังความคิดเห็นจากประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกถึงการสนับสนุนหรือคัดค้านอย่างกว้างขวางรวมทั้งให้ผู้เสียภาษีได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษี และประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับจากรัฐบาลด้วย ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความสำนึกในการเสียภาษี (Tax consciousness) มากขึ้น

5. หลักการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability) ภาษีอากรทุกประเภทที่จัดเก็บจะต้องสามารถทำการบริหารจัดการได้อย่างได้ผลในทางปฏิบัติ

6. หลักการทำรายได้ (Productivity) ภาษีที่ดีต้องสามารถทำรายได้ให้แก่รัฐบาลอย่างดี คือ เป็นภาษีที่มีฐานใหญ่และฐานของภาษีขยายตัวได้รวดเร็วตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลเพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องเพิ่มอัตราการจัดเก็บภาษี

7. หลักความยืดหยุ่น (Flexibility) ภาษีที่ดีต้องสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษี

โครงสร้างของระบบภาษีที่ดี

1. ภาระภาษี หรือค่าใช้จ่ายของรัฐต้องกระจายแก่ประชาชนผู้เสียภาษีทุกคนอย่างกว้างขวางและยุติธรรม
2. การเลือกเก็บภาษีแต่ละชนิด ต้องพยายามให้มีผลกระทบ หรือผลเสียต่อการตัดสินใจในทางเศรษฐกิจหรือการทำงานของกลไกตลาดน้อยที่สุด และภาษีที่จัดเก็บนั้นควรจะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขการใช้ทรัพยากรที่ไร้ประสิทธิภาพของภาคเอกชน
3. โครงสร้างของภาษีควรเอื้อต่อการใช้นโยบายของรัฐบาลเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย
4. ระบบของภาษีต่าง ๆ ที่จัดเก็บ ต้องเป็นที่แจ้งชัดต่อผู้เสียภาษี และการบริหารการจัดเก็บเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและภาระของผู้เสียภาษีควรอยู่ในอัตราที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายต่าง ๆ ในการจัดเก็บภาษีนั้น

ในการจัดเก็บภาษีอากรมีหลักการกว้าง ๆ 2 ประการ ดังนี้

(1) หลักประโยชน์ (The benefit doctrine) หมายถึงรัฐบาลควรจัดเก็บภาษีจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการทำงานของรัฐบาลในรูปใดรูปหนึ่ง หมายความว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์จากรัฐมากสมควรจะเสียภาษีในอัตราสูง

(2) หลักความสามารถในการเสียภาษี (The ability to pay doctrine) หมายถึง การจัดเก็บภาษีโดยให้ภาระภาษีตกแก่กลุ่มที่มีความสามารถทางด้านรายได้สูงมากกว่ากลุ่มบุคคลที่มีรายได้ต่ำ

การจำแนกประเภทภาษี

การจำแนกประเภทภาษี ตามลักษณะการรับภาระภาษีแบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ภาษีทางตรง (Direct taxes) คือภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้รับภาระภาษีทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ ผู้เสียภาษีไม่สามารถผลักภาระภาษีดังกล่าวไปให้แก่ผู้อื่น และโดยทั่วไปภาษีทางตรงมักจะเก็บจากฐานรายได้และผู้เสียภาษีรู้ถึงการเก็บภาษีได้ง่าย รัฐบาลควรใช้ภาษีทางตรงเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ และภาษีทางตรงที่กรมสรรพากรรับผิดชอบจัดเก็บได้แก่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

2. ภาษีทางอ้อม (Indirect taxes) คือภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นได้ง่าย ดังนั้นผู้รับภาระภาษีจึงไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายเสมอไป ขึ้นอยู่กับว่าผู้เสียภาษีจะสามารถผลักภาระภาษีไปให้ผู้อื่นได้มากน้อยเพียงใด ภาษีทางอ้อมโดยทั่วไปเป็นภาษีที่เก็บจากฐานการบริโภค เนื่องจากผลักภาระได้ง่าย ดังนั้นแม้จะเก็บจากผู้ผลิตหรือ ผู้ขายก็ตาม ภาระภาษีอาจถูกผลักไปให้ผู้บริโภคได้ในที่สุด ในรูปของการขึ้นราคาสินค้าหรือบริการ ภาษีทางอ้อมจึงเป็นภาษีที่มีผลในทางเพิ่มราคาสินค้าหรือบริการ ในขณะเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบภาระภาษีกับรายได้ของผู้บริโภคซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ต่ำแล้ว ภาษีทางอ้อมมีลักษณะเป็นภาษียถอยหลัง (regressive tax) จึงเป็นภาษีที่มีผลทำให้การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม ภาษีทางอ้อมที่กรมสรรพากรรับผิดชอบจัดเก็บได้แก่ ภาษีการค้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตและอากรแสตมป์

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลงานของภาษี (Tax Performance)

ดัชนีที่ใช้เป็นเครื่องวัดผลงานของภาษีแบ่งได้เป็น 2 ประเภท (จงรัก ระรวยทรง, 2527:101-103) คือ

1) ดัชนีสถิตินี้ (Static Index) คือ การวัดสัดส่วนของภาษีอากร (Tax Ratio) ซึ่งเป็นสัดส่วนของรายได้ภาษีอากรเทียบกับรายได้ประชาชาติ แสดงเป็นสมการได้ดังนี้

$$Tr = T/Y$$

โดยที่	Tr =	อัตราส่วนของภาษีอากร (Tax Ratio)
	T =	รายได้ภาษีอากร
	Y =	รายได้ประชาชาติ (หรือเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ)

ในอดีต นักเศรษฐศาสตร์มักจะใช้อัตราส่วนรายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บได้จริงกับรายได้ประชาชาติที่เป็นจริง (Actual Tax – GDP Ratio) เป็นดัชนีวัดผลงานทางด้านภาษี โดยสัดส่วนของภาษีอากรนี้อาจจะคำนวณเป็นสัดส่วนของภาษีอากรโดยรวม หรือสัดส่วนของภาษีอากรรายประเภท ค่าดัชนีที่ได้จะทำให้ทราบถึงผลงานของภาษีตลอดจนการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบในโครงสร้างของระบบภาษีว่ามีความเคลื่อนไหวในลักษณะใดและเป็นผลจากภาษีอากรใดเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของภาษีอากรยังมีขีดดัชนีที่สามารถวัดผลการจัดเก็บภาษีได้อย่างเที่ยงตรงเนื่องจากจะบอกได้เฉพาะผลรวมของความเปลี่ยนแปลงในรายได้ภาษีอากรแต่ไม่สามารถจะบอกได้ว่าความเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลจากปัจจัยใด

ดังนั้นสัดส่วนภาษีอากรบอกได้เฉพาะผลรวมของสาเหตุการเปลี่ยนแปลงในรายได้จากภาษีอากรแต่ไม่สามารถจะบอกได้ว่าความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลจากลักษณะของระบบเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อการจัดเก็บภาษีอากรหรือเป็นผลมาจากความพยายามของรัฐบาลที่จะจัดเก็บภาษีอากรให้ได้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ประเทศที่มีสัดส่วนของภาษีอากรสูง จึงมิได้หมายความว่าประเทศนั้นจะต้องมีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรสูง สัดส่วนของภาษีอากรที่สูงอาจจะเนื่องมาจากลักษณะระบบเศรษฐกิจของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เอื้ออำนวยให้ความสามารถของภาษีอากรสูงขึ้น แม้ว่ารัฐบาลมีความพยายามที่จะจัดเก็บภาษีอากรต่ำก็เป็นได้ ซึ่ง Bahi ชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลจากสาเหตุปัจจัยใดโดยใช้สมรรถวิสัยในการเก็บภาษีอากร (Tax Capacity)

สมรรถวิสัยในการเก็บภาษีอากร (Tax Capacity) เป็นลักษณะของระบบเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเก็บภาษีอากรของรัฐบาลและความสามารถในการเสียภาษีอากรของหน่วยเศรษฐกิจ เนื่องจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพยายามในการเก็บภาษีอากรของรัฐบาลค่อนข้างวัดออกมาได้ลำบาก แต่ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อสมรรถวิสัยในการเก็บภาษีอากรสามารถระบุและวัดออกมาได้ ดังนั้นในทางปฏิบัตินักเศรษฐศาสตร์จึงมุ่งที่จะวิเคราะห์

สมรรถวิสัยในการเก็บภาษีอากรเป็นหลัก สมรรถวิสัยสามารถคำนวณได้โดยวิธีการถดถอย (Bahl, 1971: 570-612) ดังนี้

การประมาณค่ารายได้จากภาษีที่ควรจะจัดเก็บได้โดยวิธีการถดถอยมีข้อสมมติเบื้องต้นอยู่ 2 ประการ คือ

ข้อสมมติที่ 1: ความแปรปรวนของอัตราภาษีต่อรายได้ ประกอบด้วย ความแปรปรวนของความสามารถในการเสียภาษี และความแปรปรวนของความพยายามในการจัดเก็บภาษี ข้อสมมติข้างต้นสามารถแสดงในรูปของสมการได้ดังนี้

$$\sigma^2 t_i = f(\sigma^2 c_i, \sigma^2 e_i) \quad \dots(1)$$

โดยกำหนดให้ $\sigma^2 t_i$ = ความแปรปรวน (Variance) ของอัตราส่วนภาษีประเภทที่ i ต่อรายได้ (มูลค่าผลิตภัณฑ์ในประเทศ)

$\sigma^2 c_i$ = ความแปรปรวนของความสามารถในการเสียภาษีประเภทที่ i

$\sigma^2 e_i$ = ความแปรปรวนของความพยายามในการจัดเก็บภาษีประเภทที่ i

ดังนั้นสมการที่ (1) กล่าวว่า การที่อัตราส่วนภาษีต่อรายได้ในแต่ละปีไม่เท่ากันนั้นมีสาเหตุมาจาก 2 ประการ คือความสามารถในการเสียภาษี (ability to pay tax) ของประชาชนในแต่ละปีไม่เท่ากัน และความพยายามในการจัดเก็บภาษี (tax effort) ของหน่วยงานรัฐบาลในแต่ละปีไม่เท่ากัน

ข้อสมมติที่ 2: เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้นุ่งจะทำการวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งในขั้นต้นนี้ยังไม่ทราบว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานของรัฐบาลมีความแปรผัน (variation) เป็นอย่างไร ฉะนั้นจึงสมมติให้พยายามในการจัดเก็บภาษีเป็นตัวแปรเชิงสุ่ม (random component: ε)

เนื่องจากความสามารถในการเสียภาษีของประชาชน เป็นตัวแปรซึ่งไม่สามารถที่จะทำการวัด หรือคำนวณค่าที่ถูกต้องแน่นอนได้โดยชัดเจน ฉะนั้นในการวัดหรือประมาณค่าความสามารถในการเสียภาษี จึงจำเป็นต้องใช้ตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคมที่คาดว่าจะสะท้อนหรือเป็นตัวแทนที่ใกล้เคียงกับระดับความสามารถในการเสียภาษีของประชาชนในประเทศเป็นตัวแปรแทน (proxy variable) ความสามารถในการเสียภาษี

จากสมการที่ (1) ข้างต้น สามารถปรับปรุงใหม่โดยให้ตัวแปรความพยายามในการจัดเก็บภาษี และความสามารถในการเสียภาษีเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ 2 ดังต่อไปนี้

$$\frac{T_i}{Y} = f(X_1, X_2, \dots, X_n, \varepsilon_i) \quad \dots(2)$$

โดยกำหนดให้ T_i = ภาษีประเภทที่ i ที่เก็บได้ในประเทศ
 Y = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
 $\frac{T_i}{Y}$ = อัตราส่วนภาษีประเภทที่ i ต่อรายได้ (tax ratio)
 X_1, X_2, \dots, X_n = ตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคมประเภทที่ 1 ถึง n ของประเทศ
 ซึ่งใช้เป็นตัวแทน (proxy variable) ความสามารถในการเสียภาษีของประชาชน
 ε_i = ตัวแปรเชิงสุ่ม (random component) ซึ่งเป็นความพยายาม
 ในการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานรัฐบาล

สมการที่ (2) ข้างต้นอธิบายว่า อัตราส่วนภาษีประเภทที่ i ต่อรายได้ ($\frac{T_i}{Y}$) เป็นฟังก์ชันของตัวแปรที่เป็นตัวแทนความสามารถในการเสียภาษีของประชาชนในประเทศ และตัวแปรเชิงสุ่ม (ซึ่งก็คือความพยายามในการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานรัฐบาลนั่นเอง) จากสมการที่ (2) สามารถนำมาเขียนเป็นสมการเส้นตรง (linear equation) ได้ดังนี้

$$\frac{T_i}{Y} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n + \varepsilon_i \quad \dots(3)$$

จากสมการที่ (3) แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนภาษีประเภทที่ i ต่อรายได้ ($\frac{T_i}{Y}$) กับตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคม n ชนิด และตัวแปรสุ่มภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่จริง (empirical evidence) ณ ระยะเวลาหนึ่ง

ถ้าหับสมการประมาณค่ารายได้จากภาษีที่ควรจะได้ (expected taxable capability) นั้นจะได้ออกมาจากการนำข้อมูลเชิงประจักษ์ไปทำการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ (coefficient: β_i) ของตัวแปรอธิบาย (X_n) ในสมการที่ (3) ข้างต้น โดยวิธีการ regression โดยใช้ข้อมูลอัตราส่วนภาษีต่อรายได้ที่จัดเก็บได้จริง ($\frac{T_i}{Y}$) ของประเทศที่เป็นตัวแปรตาม และใช้ค่าแปรผันของตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคม (X_n) ต่างๆ ตามข้อมูลที่เป็นจริงเป็นตัวแปรอิสระ สมการประมาณค่าที่สร้างขึ้นจะประกอบด้วย กลุ่มตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความแปรผันของอัตราส่วนภาษีประเภทที่ i ต่อรายได้ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเขียนเป็นสมการได้ดังต่อไปนี้

$$\frac{\hat{T}_i}{Y} = \beta_0 + \hat{\beta}_1 X_1 + \hat{\beta}_2 X_2 + \dots + \hat{\beta}_n X_n \quad \dots(4)$$

โดยกำหนดให้ $\frac{\hat{T}_i}{Y}$ = อัตราส่วนรายได้จากภาษีประเภทที่ i ที่ควรจะได้รับต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

β_n = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ n ชนิดที่คำนวณได้จากวิธี regression

X_n = ตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคม n ชนิดของประเทศ

อนึ่งอัตราส่วนภาษีที่ควรจะได้รับต่อรายได้ซึ่งได้จากการประมาณค่า $\frac{\hat{T}_i}{Y}$ ข้างต้นนี้ ไม่ได้หมายความว่าถ้าหากหน่วยงานรัฐบาลสามารถเก็บภาษีได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยไม่มีอุปสรรคใดๆ แล้ว อัตราส่วนภาษีต่อรายได้จะเท่ากับค่าที่ประมาณค่าได้ข้างต้น หากแต่อัตราส่วนภาษีต่อรายได้ที่ได้จากการประมาณค่าข้างต้นนี้เป็นค่าเฉลี่ยปานกลาง (norm) ของอัตราส่วนภาษีต่อรายได้ที่ได้จากการเปรียบเทียบผลการจัดเก็บภาษีของประเทศกับสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศบางประการ ซึ่งจะใช้เป็นตัวแปรแทนความสามารถในการเสียภาษีของประชาชนในประเทศเท่านั้น

ความพยายามในการจัดเก็บภาษี (Tax effort) เป็นความพยายามของรัฐบาล หรือหน่วยงานในการจัดเก็บ เพื่อนำมาเป็นรายได้ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีที่ใช้วิเคราะห์แนวโน้มการจัดเก็บภาษีนี้นิยามได้ว่าเป็น สัดส่วนหรือสัดส่วนระหว่างรายได้ของภาษีอากรที่จัดเก็บได้จริงต่อรายได้ภาษีอากรที่คาดว่าจะเก็บได้ (ที่มา: ถวิล นิลโบ (2548)) ดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี เขียนเป็นสัดส่วนดังนี้

$$E = (T/Y) / (\hat{T}/Y)$$

โดยที่ E = ดัชนีความพยายามในการเก็บภาษี
 T = รายได้ภาษีที่จัดเก็บได้จริง
 \hat{T} = รายได้ภาษีที่คาดว่าจะเก็บได้
 Y = รายได้ประชาชาติ

ดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี เป็นสัดส่วนระหว่างสัดส่วนของภาษีที่จัดเก็บได้จริงต่อรายได้ประชาชาติ กับสัดส่วนของภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ต่อรายได้ประชาชาติ เนื่องจากรายได้ประชาชาติ แสดงถึงความสามารถในการเสียภาษีของประชาชนในประเทศได้อย่างกว้าง

ค่า E ที่คำนวณได้จะถือเป็นเครื่องชี้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ค่า $E = 1$ แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับปกติหรือระดับที่ยอมรับได้

ค่า $E > 1$ แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ แสดงว่าหน่วยงานมีความพยายามในการจัดเก็บภาษี และมีการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ มีสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านภาษีของหน่วยงาน ส่งผลให้จัดเก็บได้เพิ่มขึ้น

ค่า $E < 1$ แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ความพยายามในการจัดเก็บภาษีจะช่วยเปิดเผยว่า การจัดเก็บภาษีที่ได้จะมากหรือน้อยอาจเกิดขึ้นเนื่องจากศักยภาพทางภาษี (tax capacity) อยู่ในระดับต่ำ หรือว่า เจ้าหน้าที่ขาดความตั้งใจที่จะใช้ศักยภาพทางภาษีที่มีอยู่ (available tax capacity) เพื่อหารายได้สนับสนุนรายจ่าย ในกรณีที่ค่าดัชนีความพยายามเก็บภาษีต่ำ แสดงว่า รายได้ที่จัดเก็บได้จริงต่ำกว่ารายได้ที่ควรจะได้รับ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น ข้อจำกัดในการจัดเก็บภาษีอันเนื่องมาจากศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาษีต่ำ (low tax capacity) เนื่องจากฐานภาษีแคบ หรือประสิทธิภาพการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับต่ำ หรือความไม่เต็มใจของฝ่ายการเมืองในการที่จะเพิ่มการจัดเก็บเพื่อรักษาผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม หรือเพื่อคะแนนนิยมทางการเมือง

(2) ดัชนีพลวัต (Dynamic Index) คือ ดัชนีวัดความสามารถในการหารายได้ของระบบภาษีอากร ซึ่งแต่เดิมนักเศรษฐศาสตร์จะมีแต่แนวคิดที่ว่าด้วย “ความยืดหยุ่นของภาษีอากร” (Tax Elasticity) อันเป็นดัชนีที่ใช้วัดปฏิกิริยาสนองตอบของภาษีอากรที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ แต่เนื่องจากรัฐบาลมักจะเปลี่ยนแปลงมาตรการทางภาษีอากรไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงฐานภาษี อัตราภาษี หรือวิธีการจัดเก็บภาษี ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อภาษีที่จัดเก็บได้ การเปลี่ยนแปลงในรายได้ภาษีจึงประกอบด้วยความเปลี่ยนแปลง 2 ส่วนคือ

1. การเปลี่ยนแปลงหรือการปรับตัวโดยอัตโนมัติของรายได้ภาษี (Automatic Response) ซึ่งเป็นความเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลสืบเนื่องจากโครงสร้างและลักษณะของระบบภาษีอากร

2. การเปลี่ยนแปลงหรือการปรับตัวโดยจงใจของรายได้ภาษี (Discretionary Response) ซึ่งเป็นความเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงมาตรการทางการคลังของรัฐบาล นั่นคือ

$$\Delta T = \Delta T_A + \Delta T_D$$

โดยที่

ΔT = การเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรรวม

ΔT_A = การเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร โดยอัตโนมัติ

ΔT_D = การเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากร โดยจงใจ

แต่ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ได้นำเสนอแนวคิดที่ว่าด้วย “ความลอยตัวของภาษีอากร” (Tax Buoyancy : BT) ที่แตกต่างจาก “ความยืดหยุ่นของภาษีอากร” (Tax Elasticity : ET) (ริงสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2527 : 222-223) โดยความไหวตัวของภาษีอากรเป็นดัชนีใช้วัดการสนองตอบส่วนรวมของระบบภาษีอากร (Total Response) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ (Y) นั่นคือ

$$BT = \% \Delta T / \% \Delta Y$$

ถ้าค่า $BT = 1$ แสดงว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป รายได้จากภาษีอากรโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนเดียวกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ หรือระบบภาษีอากรมีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐในเกณฑ์ปกติ

ถ้าค่า $BT > 1$ แสดงว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป รายได้จากภาษีอากรโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนที่มากกว่าการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ หรือระบบภาษีอากรมีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐในเกณฑ์สูง

ถ้าค่า $BT < 1$ แสดงว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป รายได้จากภาษีอากรโดยรวมจะเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ หรือระบบภาษีอากรมีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐในเกณฑ์ต่ำ

ส่วนความยืดหยุ่นของภาษีอากรเป็นดัชนีที่ใช้วัดการสนองตอบโดยอัตโนมัติของระบบภาษีอากร (Automatic Response) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ และยังถือว่าเป็นดัชนีที่ใช้วัดเสถียรภาพของรายได้รัฐบาลด้วยนั่นคือ

$$ET = \% \Delta T_A / \% \Delta Y$$

ถ้าค่า $ET = 1$ แสดงว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป รายได้จากภาษีอากรโดยอัตโนมัติจะเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนเดียวกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ หรือระบบภาษีอากรมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพของรายได้รัฐบาลพอสมควรหรืออยู่ในเกณฑ์ปกติ

ถ้าค่า $ET > 1$ แสดงว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป รายได้จากภาษีอากรโดยอัตโนมัติจะเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนที่มากกว่าการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติหรือระบบภาษีอากรมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพของรายได้รัฐบาลอยู่ในเกณฑ์สูง

ถ้าค่า $ET < 1$ แสดงว่าเมื่อรายได้ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไป รายได้จากภาษีอากรโดยอัตโนมัติจะเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติ หรือระบบภาษีอากรมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพของรายได้ให้แก่วัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ดังนั้นในการหาค่าความยืดหยุ่นตามแนวคิดนี้จึงต้องมีการจัดผลของมาตรการภาษีโดยจงใจออกจากรายได้ภาษีอากรรวมเพื่อให้เหลือแต่การเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีโดยอัตโนมัติ ซึ่งวิธีการจัดผลกระทบทที่นิยมใช้มี 3 วิธีคือ

1. Proportional Adjustment Method เป็นวิธีจัดผลของมาตรการที่มี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นแรกประมาณผลของการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีว่าจะมีผลต่อรายได้ภาษีในแต่ละปีอย่างไร ซึ่งเจ้าหน้าที่ทางการคลังของรัฐบาลมักจะประมาณการไว้ จากนั้นจึงนำตัวเลขประมาณการนั้นไปหักออกจากรายได้ภาษีที่จัดเก็บได้จริงในแต่ละปี จะได้ข้อมูลอนุกรมเวลาของรายได้ภาษีที่มีการปรับปรุงขั้นต้น ขั้นที่ 2 นำข้อมูลอนุกรมเวลาของรายได้ภาษีที่มีการปรับปรุงขั้นต้นมาปรับอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากมาตรการภาษีในปีใดปีหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อรายได้ภาษีในปีต่อๆ ไปอย่างต่อเนื่อง วิธีจัดผลกระทบทวิธีนี้สามารถใช้ได้กับโครงสร้างภาษีที่มีความซับซ้อนหรือมีการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีหลายครั้ง ซึ่งไม่สามารถจะใช้วิธีจัดผลกระทบทโดยวิธีอื่นได้

2. Constant Rate Structure Method เป็นวิธีที่สร้างข้อมูลอนุกรมเวลาของรายได้ภาษีที่คงที่ขึ้นมาชุดหนึ่ง โดยมีข้อสมมติว่าการปรับเปลี่ยนมาตรการทางภาษีในช่วงเวลาที่ทำการศึกษานั้น จะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับความก้าวหน้าทางโครงสร้างของภาษี

(Tax Progressivity) วิธีนี้เหมาะสำหรับกรณีที่มีข้อมูลเกี่ยวกับฐานภาษีที่สมบูรณ์ และมีโครงสร้างอัตราภาษีที่ไม่สลับซับซ้อนหลายอัตรา

3. Dummy Variable Method เป็นวิธีจัดผลของมาตรการในรูปสมการถดถอยด้วยการใช้ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ซึ่งเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนมาตรการโดยตัวแปรหุ่นหนึ่งตัวจะสะท้อนถึงการปรับมาตรการหนึ่งครั้ง ดังนั้นการประมาณการสมการเพื่อหาค่าความยืดหยุ่นและการปรับข้อมูลเพื่อจัดผลของมาตรการจึงเกิดขึ้นพร้อมกัน วิธีนี้เหมาะสำหรับกรณีที่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีหรือข้อมูลไม่เพียงพอ แต่จะมีปัญหาที่ในบางปีมีการออกมาตรการหลายครั้งหรือหลายชนิด ทำให้ต้องใช้ตัวแปรหุ่นหลายตัวและจะต้องมีจำนวนค่าสังเกตมากพอที่จะคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการได้

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปิยะ สาชาติ (2540) ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลรายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผลการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบที่ผ่านมา และศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเปรียบเทียบกับจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ควรจัดเก็บได้ การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทศวรรษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ.2539 โดยใช้แบบจำลองแบบถดถอยพหุคูณและค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของกรมสรรพากร ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ความเป็นมาของการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า แสดงแนวโน้มรายได้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและศึกษาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มบางประเทศในเอเชีย ส่วนที่ 2 ศึกษาประสิทธิภาพจากจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ควรจัดเก็บได้ โดยใช้การคำนวณผลจาก GDP at Current Price ซึ่งอยู่ในรูปมูลค่าเพิ่ม (Value Added) แยกตามภาคเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาคเกษตร เหมืองแร่อุตสาหกรรม การก่อสร้าง ไฟฟ้าและประปา การขนส่งและสื่อสาร การค้าส่งและค้าปลีก การธนาคาร ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการบริการ ซึ่งได้รวมภาษีทางอ้อมไว้แล้ว ในการคำนวณใช้มูลค่า GDP แยกตามภาคเศรษฐกิจเป็นหลักหักการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม หักการส่งออก บวกมูลค่าการนำเข้า หักการลงทุนภาคเอกชน นำมาคำนวณเป็นฐานภาษี ที่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว นำมาคำนวณเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มที่ควรจัดเก็บได้ เพื่อเปรียบเทียบกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้จริง และประมาณการที่กำหนดไว้ ส่วนที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผลการปฏิบัติงานด้านการ

จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของกรมสรรพากร โดยพิจารณารายได้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม รายจ่ายงบประมาณในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และผลการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบภาษี

ผลการศึกษาพบว่า รายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มก่อนหักค่าน้ำเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม มีแนวโน้มสูงขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2539 แต่อัตราเพิ่มมีแนวโน้มลดลง เมื่อพิจารณาหลังหักค่าน้ำเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน โดยมีอัตราสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2538 และพ.ศ. 2539 ยกเว้นในปี พ.ศ. 2537 ที่มีอัตราเพิ่มลดลง ผลการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบ 7 แผนงานพบว่าทั้ง 7 แผนงานมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก และในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ควรจัดเก็บได้ พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี พอสรุปได้ว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของไทยมีประสิทธิภาพพอสมควร ข้อจำกัดของการศึกษา คือ ข้อมูลที่นำมาศึกษาอยู่ในช่วงเวลาสั้น จึงทำให้เห็นภาพแนวโน้มได้ไม่ชัดเจนนัก ส่วนการศึกษาผลการปฏิบัติงานต่างๆ ได้ทำการศึกษาเป็นภาพรวมทั้งประเทศ ซึ่งควรพิจารณาการปฏิบัติแยกตามส่วนการจัดเก็บทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแล้วจึงสรุปเป็นภาพรวมทั้งประเทศ

ประภัสสร กฤติยาภิชาติกุล (2541) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดเชียงใหม่ว่าอยู่ในระดับใดและศึกษาถึงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดเชียงใหม่เปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีการค้าเดิมว่าแตกต่างกันเพียงใด โดยใช้ข้อมูลทศนิยมในช่วง พ.ศ. 2535-2539 และประเมินผลด้วยวิธีหาค่าส่วนเบี่ยงเบน

ผลการศึกษาพบว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้จริงสูงขึ้นทุกปี และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของ ของภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ที่จัดเก็บได้เทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) หรือ VAT/GPP ปรากฏว่าเพิ่มขึ้นทุกปีจากร้อยละ 2.07 ในพ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 2.14 และ 2.34 ในพ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2538 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนของ VAT/GPP ยังคงต่ำกว่าร้อยละ 5.95 ซึ่งเป็นระดับที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดนอกจากนี้จากการศึกษา ยังพบว่าโดยเฉลี่ยในปี 2535 - พ.ศ. 2539 จังหวัดเชียงใหม่จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้เพียงร้อยละ 35.51 ของประสิทธิภาพสูงสุดและประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีการค้าซึ่งเป็นการจัดเก็บภาษีในแบบเดิม

ชุตินันท์ ต้นรุ่งเรืองพร (2545) ศึกษาความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของหน่วยการจัดเก็บภาษี กรมสรรพากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างการบริหารการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร และสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของหน่วยจัดเก็บ เพื่อศึกษาถึงความสามารถใน

การจัดเก็บภาษีเงินได้ และเพื่อวัดดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของประชาชนและภาคธุรกิจในประเทศไทยตามหน่วยการจัดเก็บภาษีกรมสรรพากร ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลภาคตัดขวางของปี พ.ศ. 2541 (ในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากรโดยให้มีสำนักงานสรรพากรภาคทั้งหมด 12 ภาค) ทำการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเพื่อให้ทราบระดับของความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้และระดับความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของประชาชนและภาคเอกชนในประเทศตามหน่วยการจัดเก็บภาษี

การวิเคราะห์ความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้ โดยการคำนวณจากสัดส่วนของรายได้จากภาษีเงินได้เทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ แสดงด้วยสัดส่วนร้อยละ การประมาณการค่าสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้ที่ควรจะเป็น ใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเพื่อนำไปหาดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ จากสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดที่เกิดขึ้นจริงหารด้วยสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดที่ควรจะเป็นปัจจัยที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการตั้งสมมติฐานในการศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้ คือ รายได้ต่อประชากรภายในประเทศรายจังหวัด รายได้จากภาคการเกษตร รายได้จากภาคอุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาปัจจุบันรายจังหวัด

ผลการศึกษาปรากฏว่า หน่วยการจัดเก็บภาษีของจังหวัดจัดแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นและความพยายามในการจัดเก็บภาษี โดยกลุ่มแรก เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นและความพยายามในการจัดเก็บภาษีสูง กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีความสามารถที่ควรจะเป็นสูง แต่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำ กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นและความพยายามในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำ และกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นต่ำ แต่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษีสูง จากผลการวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มของหน่วยการจัดเก็บภาษีของจังหวัด พบว่าภาค 5 ภาค 6 โดยเฉพาะจังหวัดระยอง สมุทรสาคร สระบุรี และลำพูน มีความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นสูง แต่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำ การจัดกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาผลการจัดเก็บภาษีของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ตามโครงสร้างทางเศรษฐกิจของแต่ละภูมิภาคที่เอื้อให้เกิดรายได้ของรัฐบาล

แสวงจันทร์ พิทักษ์กำพล (2545) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในด้านการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของผู้จัดเก็บ

ภายในแต่ละจังหวัด และเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโดยการหาค่าดัชนีความพยายามเป็นรายจังหวัด โดยใช้ข้อมูลทศนิยมของกรมสรรพากรศึกษาเฉพาะยอดภาษีอากรรวมระหว่างปีงบประมาณ 2535-2542 แบ่งระยะเวลาการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงปี 2535-2539 และช่วงปี 2540-2542 พร้อมทั้งแบ่งกลุ่มจังหวัดช่วงเวลาละ 3 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยผลการจัดเก็บภาษีแต่ละช่วงเป็นเกณฑ์คือ กลุ่มจังหวัดที่มีผลการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท, ตั้งแต่ 1,000-1,999 ล้านบาท และตั้งแต่ 2,000 ล้านบาทขึ้นไป และวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยกำหนดสมการให้ความสามารถในการจัดเก็บภาษีของแต่ละจังหวัดขึ้นอยู่กับรายได้ของจังหวัดในสาขาการผลิตต่างๆ ซึ่งได้จัดกลุ่มรายได้สาขาต่างๆ เป็น 4 สาขาใหญ่คือสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ จากนั้นจึงนำค่าความสามารถที่ประมาณได้ไปคำนวณค่าดัชนีความพยายามซึ่งเป็นสัดส่วนระหว่างสัดส่วนของภาษีที่จัดเก็บได้จริงกับสัดส่วนของภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้

ดังนั้น ค่าดัชนีจึงเป็นเกณฑ์ที่จะชี้วัดว่าเจ้าหน้าที่มีระดับความพยายามในการจัดเก็บภาษีเป็นเช่นใดเมื่อเทียบกับค่าความสามารถผลการศึกษาปรากฏว่าค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรสรรพากรของจังหวัดต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และเนื่องจากถูกกำหนดโดยสัดส่วนรายได้ของจังหวัด ณ สาขาต่างๆ ซึ่งแตกต่างกัน คือในช่วงแรกทั้ง 3 กลุ่มจังหวัด ความสามารถในการเก็บภาษีขึ้นอยู่กับรายได้สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมโดยมีความสัมพันธ์ทางเดียวกัน ส่วนในช่วงหลัง จังหวัดกลุ่มที่ 1 ขึ้นอยู่กับสาขาเกษตรกรรมและบริการโดยมีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการเก็บภาษี กลุ่มที่ 2 ขึ้นอยู่กับสาขาพาณิชยกรรมโดยมีความสัมพันธ์ทางเดียวกัน และสาขาบริการมีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้าม กลุ่มที่ 3 ขึ้นอยู่กับสาขาพาณิชยกรรมโดยมีความสัมพันธ์ทางเดียวกัน และสาขาเกษตรกรรมและบริการโดยมีความสัมพันธ์ตรงกันข้าม ส่วนทั้งประเทศจะมีค่าความสามารถเฉลี่ยในระดับต่ำ หรือมีภาษีที่คาดว่าจะจัดเก็บได้เพียงประมาณร้อยละ 2 - 3 ของ GDP สำหรับค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันและอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่า 1 เล็กน้อยไปถึงสูงกว่า 1 เล็กน้อย และทั้งประเทศมีค่าดัชนีเฉลี่ยรายจังหวัด 1.0101 และ 1.0147 ของแต่ละช่วงเวลาตามลำดับ

วชิรา หล้าประมุข (2546) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงปีงบประมาณ 2540 - 2545 ในการใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร ใช้วิธีหาสัดส่วนแบบร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรจริงกับประมาณการรายได้ภาษี โดยการวิเคราะห์ผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) พร้อมทั้งศึกษาเปรียบเทียบ

ผลการจัดเก็บภาษีต่ออัตรากำลังเจ้าหน้าที่และต่อต้นทุนในการจัดเก็บ รวมถึงการวิเคราะห์ประเภท ภาษีสำคัญที่ทำรายได้ให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บเมื่อเทียบกับประมาณการแล้วสามารถ จัดเก็บภาษีทุกประเภทได้สูงกว่าประมาณการ ในช่วงปี 2544-2545 คิดเป็นร้อยละ 0.78 และ 1.63 และมีค่าความพยายามคือ 1.01 และ 1.02 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการจัดเก็บและประมาณการ กับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) แล้ว สามารถจัดเก็บโดยเฉลี่ยได้เพียง 2.88 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ จังหวัด แสดงว่าประชาชนมีการชำระภาษีเพียง 2.88 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเมื่อเทียบกับ ประมาณการโดยเฉลี่ยกับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 3.03 แสดงว่าสำนักงาน สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ยังสามารถขยายฐานการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรเพิ่มขึ้นได้อีก และ เมื่อพิจารณาศักยภาพในการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่แล้วสามารถจัดเก็บรายได้ภาษีอากรได้ภาษีอากร ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540-2545 โดยเฉลี่ยต่อคนแล้วคิดเป็นจำนวน 8.079 ล้านบาทต่อปี เสีย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อการจัดเก็บภาษี 100 บาท คนละ 2.414 บาท

กฤษดา เตชะศิริยืนยง (2548) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี ธุรกิจเฉพาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มรายได้การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ และวิเคราะห์ ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี โดยศึกษาความพยายามในการจัดเก็บ และปัญหาอุปสรรคของการ จัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ การวิเคราะห์ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาสช่วงปี 2535-2547 โดยวิเคราะห์ ทั้งในเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้วิธีการสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาแนวโน้มรายได้การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะพบว่า รายได้จากการจัดเก็บ ภาษีธุรกิจเฉพาะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในปี 2535-2541 โดยในปี 2541 จัดเก็บได้สูงสุดเนื่องจาก รัฐบาลใช้นโยบายกระตุ้นการขยายตัวเศรษฐกิจ โดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ส่วนปี 2540-2546 แนวโน้มการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะลดลง เนื่องจากรัฐบาลใช้มาตรการทางด้านภาษีโดยลดอัตรา ภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นการค้าหรือแสวงหากำไร จากอัตราร้อยละ 3.0 เหลือร้อยละ 0.01 และเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในปี 2547 เนื่องจากรัฐบาลยกเลิกมาตรการการลดอัตรา ภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นการค้าหรือแสวงหากำไร

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ โดยพิจารณาจากรายได้ภาษี ธุรกิจเฉพาะ รายจ่ายงบประมาณ จำนวนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างกรมสรรพากร พบว่าปี 2536 2540 2541 และ 2547 สัดส่วนรายได้การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะต่อเจ้าหน้าที่ 1 คน เพิ่มขึ้นในอัตราที่ เพิ่มขึ้น ในขณะที่สัดส่วนรายจ่ายงบประมาณต่อเจ้าหน้าที่ 1 คน ลดลงในปี 2536 2540 และ 2541 ส่วนปี 2547 สัดส่วนรายจ่ายงบประมาณต่อเจ้าหน้าที่ 1 คน เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นแต่น้อยกว่า

สัดส่วนการเพิ่มขึ้นของรายได้การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะต่อเจ้าหน้าที่ 1 คน และรายจ่ายงบประมาณต่อรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะที่จัดเก็บได้ 100 บาท ลดลงในอัตราที่ลดลง ผลการศึกษาความพยายามในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะของกรมสรรพากรพบว่า ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะตั้งแต่ปี 2535-2547 มีค่ามากกว่า 1 ทุกไตรมาส แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะของกรมสรรพากรมีประสิทธิภาพสูง ในขณะที่ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ พบว่าการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้รายได้การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะไม่สูงมากนัก และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ทำให้การจัดเก็บภาษีทำได้ไม่ทั่วถึง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโครงสร้างของภาษีสรรพากร ประเภทภาษีที่สำคัญที่
ทำรายได้ และการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีในช่วงปี พ.ศ. 2544-2549 ตลอดจนศึกษาและ
เปรียบเทียบระหว่างความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร
ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรม
เวลาเป็นรายไตรมาสเป็นข้อมูลผลการจัดเก็บรายได้ภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่
กรุงเทพมหานคร 14 ตั้งแต่ปีภาษี 2544-2549 (ตามปีงบประมาณตั้งแต่เดือนตุลาคม - เดือน
กันยายน) ข้อมูลจากหน่วยราชการต่างๆ ได้แก่ กระทรวงการคลัง กรมสรรพากร สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย และข้อมูลเอกสาร
จากงานวิจัยต่างๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษานี้จะใช้วิธีทางเศรษฐมิติ โดยอาศัยแบบจำลองถดถอยพหุคูณ (Multiple
regression) ประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least-Square
regression : OLS) โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรม E-Views

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ
ความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงาน
สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 โดยตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองประกอบด้วยสัดส่วนของรายได้

ภานีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (A) สัดส่วนของรายได้ภานีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (M) สัดส่วนของรายได้ภานีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า) (S) สัดส่วนของรายได้ภานีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (H) สัดส่วนของรายได้ภานีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (B)

เมื่อประมวลผลสมการประมาณค่าทั้งสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภานีอากรแล้ว ให้นำค่าตัวแปรอิสระทั้งหมดแทนค่าลงในสมการที่ประมาณค่าได้ เพื่อหาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภานีอากร และคำนวณหาค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภานีอากร

นำค่าที่ได้ทั้งค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภานีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภานีอากร จัดทำความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีทั้ง 2 เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการจัดเก็บภานีอากรของหน่วยงานว่าหน่วยงานได้ใช้ความสามารถในการจัดเก็บภานีอากรและใช้ความพยายามในการจัดเก็บภานีอากรมากน้อยต่างกันหรือไม่ เช่น มีความสามารถในการจัดเก็บสูงหรือต่ำ ความพยายามในการจัดเก็บสูงหรือต่ำ เปรียบเทียบกันในแต่ละประเภทภานี เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติและการจัดเก็บภานีต่อไปในอนาคต ภายใต้ภาวะทางเศรษฐกิจและปัจจัยแวดล้อม ซึ่งค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภานีอากรเป็นการพิจารณาว่าหน่วยงานสามารถดึงเอาทรัพยากรมาสู่หน่วยงานมากน้อยเพียงใด และสมรรถวิสัยในการเสียภานีสามารถประมาณการจากการดูปัจจัยต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการจัดเก็บภานีอากร

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร จะพิจารณาคุณสมบัติดังนี้

- 1) เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ ควรจะเป็นไปตามทฤษฎีหรือสอดคล้องกับทฤษฎี
- 2) ค่า R^2 (Coefficient of Determinant) คือ ค่าที่แสดงว่าตัวแปรอิสระ (Independent variables) มีอิทธิพลในการกำหนดตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้มากน้อยเพียงใด โดยที่ค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1

- ถ้าค่า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าจากสมการที่ประมาณการได้ ตัวแปรอิสระจะมีอิทธิพลในการกำหนดตัวแปรตามได้เป็นอย่างดี

- ถ้าค่า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าจากสมการที่ประมาณการได้ ตัวแปรอิสระจะมีอิทธิพลในการกำหนดตัวแปรตามได้ไม่มากนัก

- 3) ค่า F-Statistics เพื่อทดสอบนัยสำคัญ หรือตรวจสอบความสัมพันธ์กันของตัวแปรทุกตัวในสมการ หรือความเป็นเหตุเป็นผลของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการ ในกรณีที่มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวขึ้นไป โดยพิจารณาจากค่า F-test ซึ่งค่า F-test ที่ดีจะมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ

0.05 ขึ้นไป หมายความว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว จะมีค่าไม่เท่ากับศูนย์ ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถนำมาอธิบายตัวแปรตามได้ถ้าตัวแปรในสมการ และทุกตัวมีนัยสำคัญ และค่าของ F-Prob ที่ได้เข้าใกล้ 0 หมายถึงการมีนัยสำคัญโดยการประมาณจะให้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริง

4) ค่า t-Statistics ใช้เพื่อทดสอบระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent variables) และตัวแปรอิสระ (Independent variable) ของสมการ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ สามารถดูได้จากค่า probability ของตัวแปรแต่ละตัว ซึ่งค่า Prob. ยิ่งน้อยแสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรนั้นใช้ได้ ในเมื่อค่า t-test มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาอธิบายค่าตัวแปรตามได้ ซึ่งจะเป็นตัวแปรใดนั้นจะพิจารณาได้จากค่า t-test โดยผลของ t-test จะต้องมียกระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขึ้นไป

5) วิธีการทดสอบ เดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson test: D.W.) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อน เพื่อตรวจสอบว่าตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกันหรือไม่ ถ้าตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน จะเกิดปัญหา Autocorrelation ซึ่งจะพิจารณาจากค่าสถิติที่ได้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติที่เป็นค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดที่เปิดจากตารางค่าสถิติเดอร์บิน-วัตสัน เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญที่ต้องการ เมื่อทราบจำนวนตัวอย่างจำนวนตัวแปรอิสระ แล้วนำผลที่ได้มาสรุปผลต่อไป และสามารถแก้ไขปัญหาคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันด้วยการเพิ่ม Autoregressive ลำดับที่ 1 คือ AR(1)

4. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) โดยค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร เขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$TT = a_0 + a_1ARG + a_2MANU + a_3SELL + a_4HOTEL + a_5BUSI + u$$

กำหนดให้ TT = สัดส่วนรายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บได้ต่อ GDP (สัดส่วนระหว่างจำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บได้ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ)

ARG = สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม

MANU = สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม

SELL = สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า)

HOTEL = สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว

BUSI = สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ

a_0 = ค่าคงที่

a_1, a_2, a_3, a_4, a_5 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร

u = ค่าความคลาดเคลื่อนของสมการ

โดยมีตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ดังนี้

ตัวแปรตาม คือ สัดส่วนรายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บได้ต่อ GDP (สัดส่วนระหว่างจำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บได้ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ)

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม
2. สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม
3. สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า)
4. สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว
5. สัดส่วนของรายได้ภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ

กรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร คือ

$$TP = a_0 + a_1 AP + a_2 MP + a_3 SP + a_4 HP + a_5 BP + u$$

TP = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

AP = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม

MP = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม

SP = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า)

HP = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว

BP = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ

กรณีภาษีเงินได้นิติบุคคล

การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลตามแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร คือ

$$TC = a_0 + a_1 AC + a_2 MC + a_3 SC + a_4 HC + a_5 BC + u$$

TC = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

AC = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม

MC = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม

SC = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า)

HC = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว

BC = สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ

กรณีภาษีมูลค่าเพิ่ม

การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร คือ

$$TV = a_0 + a_1AV + a_2MV + a_3SV + a_4HV + a_5BV + u$$

TV = สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

AV = สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม

MV = สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม

SV = สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า)

HV = สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว

BV = สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ

การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะตามแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร คือ

$$TS = a_0 + a_1 AS + a_2 MS + a_3 SS + a_4 HS + a_5 BS + u$$

TS = สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

AS = สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม

MS = สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม

SV = สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า)

HS = สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว

BS = สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ

ดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

การคำนวณหาค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$TE = (T/Y) / (\hat{T}/Y)$$

โดยกำหนดให้

TE = ค่าดัชนีดัชนีความพยายามในการเก็บภาษีอากร

T = รายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บได้จริง

\hat{T} = ประมาณการในการจัดเก็บภาษีอากร

Y = GDP หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

โดยกำหนดให้

$TE = 1$ แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรอยู่ในระดับปกติหรือระดับที่ยอมรับได้

$TE > 1$ แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ

$TE < 1$ แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ
แสดงว่า รายได้ที่จัดเก็บได้จริงต่ำกว่ารายได้ที่ควรจะได้รับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร กรณีศึกษา: สำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 14 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างของภาษีสรรพากร ประเภทภาษีที่สำคัญที่ทำรายได้ และการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีในช่วงปีพ.ศ. 2544-2549 ตลอดจนศึกษาและเปรียบเทียบระหว่างความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 แบ่งการศึกษาออกเป็น ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร
2. ผลการคำนวณหาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร
3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร
4. การเปรียบเทียบค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

1. การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาคือ

$$TT = a_0 + a_1 \text{ARG} + a_2 \text{MANU} + a_3 \text{SELL} + a_4 \text{HOTEL} + a_5 \text{BUSI} + u$$

การวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภท อาศัยแบบจำลองถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยทำการประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Squares Regression: OLS) โดยจะได้ผลการศึกษาแยกประเภทภาษีดังต่อไปนี้

กรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา คือ

$$TP = a_0 + a_1AP + a_2MP + a_3SP + a_4HP + a_5BP + u$$

ผลการศึกษาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตามแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร ดังนี้

$$TP = 0.00000061678 - 0.0100AP + 0.3013MP - 0.0085SP$$

$$(t\text{-stat}) \qquad \qquad \qquad (-6.4663)*** \quad (28.6430)*** \quad (-1.7465)**$$

$$+ 0.0065HP + 0.0128BP$$

$$(t\text{-stat}) \qquad \qquad (5.3149)*** \quad (5.4310)***$$

$$R^2 = 0.9997 \qquad \qquad \text{adjusted } R^2 = 0.9997$$

$$D.W. \text{ Statistic} = 1.4304 \qquad \qquad F\text{-statistic} = 13,810.56$$

โดยที่ ค่าในวงเล็บคือค่า t-statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

การวิเคราะห์ผลการศึกษาตามแบบจำลองข้างต้น ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. พิจารณา ค่า R-squared : R^2 ได้ค่า $R^2 = 0.9997$ แสดงว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระร้อยละ 99.97 และเกิดจากปัจจัยอื่นๆ อีกร้อยละ 0.003 ซึ่ง แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว อันได้แก่ สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AP) สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่า

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MP) สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า) (SP) สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HP) และ สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BP) มีอิทธิพลในการกำหนดตัวแปรตาม คือ สัดส่วนรายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บได้ต่อ GDP ก่อนข้างสูง

2. พิจารณาค่า Durbin-Watson เพื่อทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน autocorrelation พบว่าจากการประมาณค่าตามแบบจำลองได้ว่าค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.4304 ค่า Durbin-Watson ที่คำนวณได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ตกอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าจะเกิดปัญหาดังกล่าว

3. พิจารณาค่า t-statistic ตัวแปรแต่ละตัวพบว่า สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AP) สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MP) สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HP) และสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BP) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า) (SP) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

4. ผลการประมาณการค่าสมการ จากค่าสถิติ F-statistic พบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่าตัวแปรอิสระสามารถนำมาอธิบายตัวแปรตามได้ทุกตัว อย่างมีนัยสำคัญ และการประมาณจะให้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐาน มีค่าเป็นบวก เว้นแต่ตัวแปรสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AP) และสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า) (SP) ดังนี้

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP ลดลงร้อยละ 0.01 เนื่องจากรายได้ทางด้านเกษตรกรรมมีสัดส่วนน้อย ประกอบกับตามประมวลรัษฎากรมาตราที่ 42 (15) เงินได้ของชาวานาที่ได้จากการขายข้าว อันเกิดจากกิจกรรมที่ตนและหรือครอบครัวได้ทำเอง ถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อจัดเก็บภาษีเงิน

ได้ ส่งผลให้มีทิศทางตรงกันข้ามกับสัดส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP และไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3)

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.30 ในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า) (SP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP ลดลงร้อยละ 0.009 เนื่องจากในธุรกิจด้านการค้าในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาอยู่ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจากปัญหาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น ด้านการเมือง ด้านราคาน้ำมัน ด้านอัตราดอกเบี้ย และสถานการณ์ต่างประเทศ

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.007 ในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.013 ในทิศทางเดียวกัน

กรณีภาษีเงินได้นิติบุคคล

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา คือ

$$TC = a_0 + a_1AC + a_2MC + a_3SC + a_4HC + a_5BC + u$$

ผลการศึกษาภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตามแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร ดังนี้

$$TC = 0.0000032106 - 0.0016AC + 0.2553MC + 0.0001SC$$

(t – stat)		(-0.4840) ^{ns}	(10.5655) ^{***}	(0.0223) ^{ns}	
	+ 0.0085HC	+ 0.0099BC			
(t – stat)	(7.5403) ^{***}	(4.3350) ^{***}			
R ²	=	0.9999	adjusted R ²	=	0.9999
D.W. Statistic	=	2.3671	F-statistic	=	43,732.74

โดยที่ ค่าในวงเล็บคือค่า t-statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ns คือ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการประมาณค่าสมการมีตัวแปรที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ คือ สัดส่วนรายได้
ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AC) และ สัดส่วน
รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (SC) และทำการ
ประมวลผลใหม่ได้ดังนี้

TC	=	0.0000036024	+ 0.2459MC	+ 0.0083HC	+ 0.0104BC
(t – stat)		(29.5463) ^{***}	(7.5447) ^{***}	(5.8341) ^{***}	
R ²	=	0.9999	adjusted R ²	=	0.9999
D.W. Statistic	=	2.2747	F-statistic	=	78,247.28

โดยที่ ค่าในวงเล็บคือค่า t-statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

1. พิจารณาค่า R- squared : R² ได้ค่า R² = 0.9999 แสดงว่าภาษีเงินได้นิติบุคคลเกิดจาก
การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระร้อยละ 99.99 และเกิดจากปัจจัยอื่นๆ อีกร้อยละ 0.01 ซึ่งแสดงว่า
ตัวแปรอิสระทุกตัว อันได้แก่ สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมใน

ประเทศภาคอุตสาหกรรม (MC), สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HC) และสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BC) มีอิทธิพลในการกำหนดตัวแปรตาม คือ สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จัดเก็บได้ต่อ GDP ก่อนข้างสูง

2. พิจารณาค่า Durbin-Watson เพื่อทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน autocorrelation พบว่าจากการประมาณค่าตามแบบจำลองได้ว่าค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.2747 ค่า Durbin-Watson ที่คำนวณได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 (สามารถสรุปได้ว่าจะไม่เกิดปัญหาดังกล่าว

3. พิจารณาค่า t-statistic ตัวแปรแต่ละตัวพบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

4. ผลการประมาณการค่าสมการ พบว่าจากค่าสถิติ F-statistic พบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่าตัวแปรอิสระสามารถนำมาอธิบายตัวแปรตามได้ทุกตัวอย่างมีนัยสำคัญ และการประมาณจะให้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐาน มีค่าเป็นบวก กล่าวคือถ้า

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MC) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.25 ในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HC) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.008 ในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด เนื่องจากภาคโรงแรมและการท่องเที่ยวในท้องถิ่นน้อย ทำให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคดังกล่าวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BC) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.01 ในทิศทางเดียวกัน

กรณีภาษีมูลค่าเพิ่ม

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา คือ

$$TV = a_0 + a_1AV + a_2MV + a_3SV + a_4HV + a_5BV + u$$

ผลการศึกษาภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตามแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร ดังนี้

$$TV = 0.0000055753 - 0.0103AV + 0.2987MV - 0.0031SV$$

$$(t - \text{stat}) \quad \quad \quad (-7.460)^{***} \quad (25.1951)^{***} \quad (-0.5076)^{ns}$$

$$+ 0.0072HV + 0.0103BV$$

$$(t - \text{stat}) \quad (4.8925)^{***} \quad (4.6343)^{***}$$

$$R^2 = 0.9991 \quad \text{adjusted } R^2 = 0.9989$$

$$D.W. \text{ Statistic} = 1.3749 \quad F\text{-statistic} = 4,195.428$$

โดยที่ ค่าในวงเล็บคือค่า t-statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ns คือ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการประมาณค่าสมการมีตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคธุรกิจการค้า (SV) และทำการประมวลผลใหม่ได้ดังนี้

$$TV = 0.0000062093 - 0.0101AV + 0.2948MV + 0.0071HV + 0.0097BV$$

(t – stat) (-7.6500)*** (27.5972)*** (4.64993)*** (5.3112)***

R^2 = 0.9991 adjusted R^2 = 0.9989
 D.W. Statistic = 1.3773 F-statistic = 5,468.294

โดยที่ ค่าในวงเล็บคือค่า t-statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ns คือ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1. พิจารณา ค่า R- squared : R^2 ได้ค่า $R^2 = 0.9991$ แสดงว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระร้อยละ 99.91 และเกิดจากปัจจัยอื่นๆ อีกร้อยละ 0.09 ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว อันได้แก่ สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AV) สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MV) สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BV) มีอิทธิพลในการกำหนดตัวแปรตาม คือ สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ต่อ GDP ก่อนข้างสูง

2. พิจารณา ค่า Durbin – Watson เพื่อทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน autocorrelation พบว่าจากการประมาณค่าตามแบบจำลอง ได้ว่าค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.3773 ค่า Durbin – Watson ที่คำนวณได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ตกอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าจะเกิดปัญหาดังกล่าว

3. พิจารณา ค่า t-statistic ตัวแปรแต่ละตัวพบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

4. ผลการประมาณการค่าสมการ พบว่าจากค่าสถิติ F-statistic พบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่าตัวแปรอิสระสามารถนำมาอธิบายตัวแปรตามได้ทุกตัว อย่างมีนัยสำคัญ และการประมาณจะให้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐาน มีค่าเป็นบวก ยกเว้น สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AV) ดังนี้

- สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP ลดลงร้อยละ 0.010 เนื่องจากประมวลรัษฎากรมาตราที่ 81 (1) การขายพืชผลทางการเกษตร การขายสัตว์ การขายปุย การขายปลาแป้น อาหารสัตว์ การขายยาหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ ซึ่งเป็น การขายสินค้าหรือ การให้บริการ ที่มีใช้การส่งออก ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการประกอบกิจการ ทำให้ใน สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อภาคการเกษตรไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3)

- สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.295 ในทิศทาง เดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาค โรงแรมและ การท่องเที่ยว (HV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.007 ในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.010 ในทิศทาง เดียวกัน

กรณีภาษีธุรกิจเฉพาะ

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา คือ

$$TS = a_0 + a_1AS + a_2MS + a_3SS + a_4HS + a_5BS + u$$

ผลการศึกษาภาษีธุรกิจเฉพาะ ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษี อากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตามแบบจำลองค่าความสามารถในการ จัดเก็บภาษีอากรขึ้นกับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากร ดังนี้

$$TS = -0.000000018809 - 0.0088AS + 0.2868 MS - 0.0009SS$$

$$t - stat \quad \quad \quad (-5.2543)*** \quad (16.7571)*** \quad (-0.1200)^{ns}$$

$$+ 0.0047HS + 0.0138BS$$

t - stat (1.9365)** (4.8474)***

$R^2 = 0.9997$ adjusted $R^2 = 0.9996$

D.W. Statistic = 1.2928 F-statistic = 10,719.96

โดยที่ ค่าในวงเล็บคือค่า t-statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ns คือ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการประมาณค่าสมการมีตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคธุรกิจการค้า (SS) และทำการประมวลผลใหม่ได้ดังนี้

$$TS = -0.000000023107 - 0.0086AS + 0.2856 MS + 0.0045HS + 0.0138BS$$

t - stat (-6.6474)*** (27.0843)*** (2.7608)** (4.8493)***

$R^2 = 0.9997$ adjusted $R^2 = 0.9996$

D.W. Statistic = 1.2786 F-statistic = 14,130.16

โดยที่ ค่าในวงเล็บคือค่า t-statistic

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

1. พิจารณา ค่า R-squared : R^2 ได้ค่า $R^2 = 0.9997$ แสดงว่าภาษีธุรกิจเฉพาะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระร้อยละ 99.97 และเกิดจากปัจจัยอื่นๆ อีกร้อยละ 0.03 ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว อันได้แก่ สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AS) สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MS) สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HS) และสัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมใน

ประเทศภาคบริการ (BS) มีอิทธิพลในการกำหนดตัวแปรตาม คือ สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะที่จัดเก็บได้ต่อ GDP ก่อนข้างสูง

2. พิจารณาค่า Durbin – Watson เพื่อทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน autocorrelation พบว่าจากการประมาณค่าตามแบบจำลองได้ว่าค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.2786 ค่า Durbin – Watson ที่คำนวณได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ตกอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าจะเกิดปัญหาดังกล่าว

3. พิจารณาค่า t-statistic ตัวแปรแต่ละตัวพบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ยกเว้นตัวแปรสัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HS) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

4. ผลการประมาณการค่าสมการ พบว่าจากค่าสถิติ F-statistic พบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่าตัวแปรอิสระสามารถนำมาอธิบายตัวแปรตามได้ทุกตัว อย่างมีนัยสำคัญ และการประมาณจะให้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐาน มีค่าเป็นบวก ยกเว้น สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AS) ดังนี้

- สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม (AS) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP ลดลงร้อยละ 0.009 เป็นผลจากประกอบกับภาคเกษตรกรรมเป็นกิจการที่ไม่ต้องจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ ทำให้สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อภาคการเกษตรไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

- สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม (MS) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.286 ในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว (HS) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.005 ในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

- สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ (BS) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.014 ในทิศทางเดียวกัน

2.ผลการคำนวณหาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

จากแบบจำลองค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรที่วิเคราะห์ได้ นำไปคำนวณหาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร ด้วยการแทนค่าสัดส่วนรายได้ภาษีแต่ละประเภทภาษีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในแต่ละภาคที่ทำการศึกษา ในแต่ละสมการตามลักษณะการจัดเก็บภาษีอากร ดังนี้

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้จากการแทนค่าตัวแปร AP, MP, SP, HP และ BP ในแต่ละช่วงระยะเวลาตามสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดังนี้

$$TP = 0.00000061678 - 0.0100AP + 0.3013MP - 0.0085SP \\ + 0.0065HP + 0.0128BP$$

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้จากการแทนค่าตัวแปร MC, HC และ BC ในแต่ละช่วงระยะเวลาตามสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลดังนี้

$$TC = 0.0000036024 + 0.2459MC + 0.0083HC + 0.0104BC$$

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้จากการแทนค่าตัวแปร AV, MV, HV และ BV ในแต่ละช่วงระยะเวลาตามสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

$$TV = 0.0000062093 - 0.0101AV + 0.2948MV + 0.0071HV + 0.0097BV$$

ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ ได้จากการแทนค่าตัวแปร AS, MS, HS และ BS ในแต่ละช่วงระยะเวลาตามสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ ดังนี้

$$TS = -0.000000023107 - 0.0086AS + 0.2856MS + 0.0045HS + 0.0138BS$$

เมื่อแทนค่าในสมการดังกล่าวข้างต้นจะได้ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภท ในแต่ละช่วงเวลา ดังข้อมูลในตารางที่ 1

ตารางที่ 4.1 ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 14

ปี พ.ศ.	ไตรมาส ที่	ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร			
		ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีธุรกิจเฉพาะ
2543	4	0.000210	0.000113	0.000338	0.000020
2544	1	0.000336	0.000098	0.000233	0.000021
	2	0.000265	0.000471	0.000341	0.000017
	3	0.000226	0.000484	0.000350	0.000019
	4	0.000211	0.000134	0.000368	0.000044
2545	1	0.000349	0.000115	0.000318	0.000014
	2	0.000265	0.000500	0.000353	0.000016
	3	0.000224	0.000451	0.000366	0.000015
	4	0.000192	0.000129	0.000359	0.000017
2546	1	0.000308	0.000125	0.000336	0.000017
	2	0.000219	0.000516	0.000384	0.000020
	3	0.000216	0.000500	0.000416	0.000023
	4	0.000170	0.000136	0.000381	0.000024
2547	1	0.000309	0.000133	0.000387	0.000018
	2	0.000236	0.000611	0.000379	0.000020
	3	0.000214	0.000585	0.000429	0.000017
	4	0.000132	0.000116	0.000356	0.000012
2548	1	0.000320	0.000133	0.000456	0.000015
	2	0.000132	0.000583	0.000216	0.000006
	3	0.000197	0.000549	0.000459	0.000015
	4	0.000183	0.000132	0.000518	0.000016
2549	1	0.000294	0.000096	0.000163	0.000013
	2	0.000607	0.000236	0.000480	0.000012
	3	0.000221	0.000509	0.000488	0.000011
เฉลี่ย		0.000252	0.000311	0.000370	0.000018

ที่มา : ได้จากการคำนวณตามสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละประเภทภาษี พบว่า ค่าดัชนีความสามารถของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสท.14 โดยเฉลี่ย เป็น 0.000252 แสดงว่าจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เป็นร้อยละ 0.0252 ของ GDP

ค่าดัชนีความสามารถของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลของสท.14 โดยเฉลี่ย เป็น 0.000311 แสดงว่าจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลได้เป็นร้อยละ 0.031 ของ GDP

ค่าดัชนีความสามารถของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสท.14 โดยเฉลี่ย เป็น 0.000370 แสดงว่าจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้เป็นร้อยละ 0.037 ของ GDP

ค่าดัชนีความสามารถของการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะของสท.14 โดยเฉลี่ย เป็น 0.000018 แสดงว่าจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะได้เป็นร้อยละ 0.0018 ของ GDP

ดังนั้นค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละประเภทจึงไม่เท่ากัน และตรงตามสมมติฐานข้อ 1) ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ในแต่ละประเภทภาษีไม่เท่ากัน

3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

จากสมการค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรจะได้ว่า

$$TE = (T/Y) / (\hat{T}/Y)$$

โดยที่	TE	=	ค่าดัชนีความพยายามในการเก็บภาษีอากร
	T	=	รายได้ภาษีอากรที่จัดเก็บได้จริง
	\hat{T}	=	ประมาณการในการจัดเก็บภาษีอากร
	Y	=	GDP หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

เมื่อทำการศึกษาค่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรจากการคำนวณจากค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีแล้ว ดัชนีที่ได้ แสดงว่ามีการจัดเก็บภาษีอากรได้มากน้อยเพียงใด ถือได้ว่าเป็นเครื่องชี้ถึงระดับของความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร นั่นคือ

ค่าดัชนีที่คำนวณได้ = 1 แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรอยู่ในระดับปกติหรือระดับที่ยอมรับได้

ค่าดัชนีที่คำนวณได้ > 1 แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ

ค่าดัชนีที่คำนวณได้ < 1 แสดงว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ แสดงว่า รายได้ที่จัดเก็บได้จริงต่ำกว่ารายได้ที่ควรจะได้รับ

ดังนั้นเมื่อได้คำนวณค่าดัชนีจากสัดส่วนของภาษีอากรแต่ละประเภท ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและรวมทุกประเภทภาษีแล้วจะได้ค่าดัชนีความพยายามที่คำนวณได้ตามสมการข้างต้น ค่าที่คำนวณได้แสดงได้ตามตารางดังต่อไปนี้

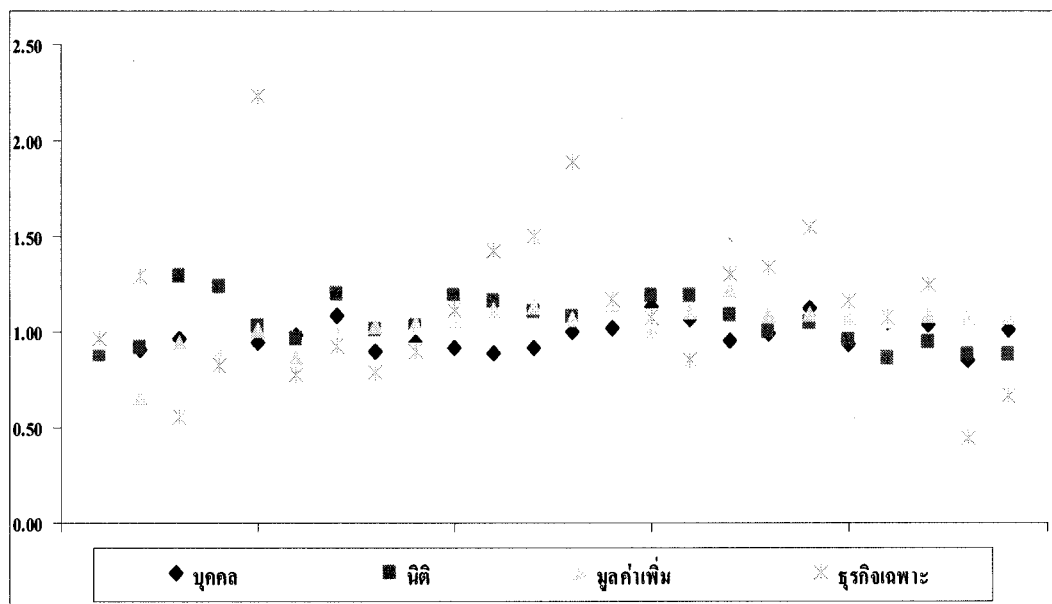
ตารางที่ 4.2 ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 14

ปี พ.ศ.	ไตรมาสที่	ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร			
		ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีธุรกิจเฉพาะ
2543	4	0.98	0.88	0.99	0.96
2544	1	0.91	0.92	0.66	1.29
	2	0.97	1.29	0.94	0.55
	3	0.84	1.23	0.88	0.83
	4	0.95	1.03	1.01	2.23
2545	1	0.99	0.97	0.86	0.78
	2	1.08	1.20	0.99	0.93
	3	0.90	1.01	1.03	0.79
	4	0.95	1.03	1.04	0.90
2546	1	0.92	1.19	1.06	1.12
	2	0.90	1.16	1.11	1.42
	3	0.92	1.10	1.13	1.50
	4	1.00	1.08	1.07	1.89
2547	1	1.02	1.17	1.15	1.17
	2	1.13	1.19	1.02	1.07
	3	1.07	1.19	1.11	0.85
	4	0.95	1.09	1.22	1.30
2548	1	1.00	1.00	1.09	1.33
	2	1.13	1.05	1.10	1.55
	3	0.94	0.95	1.08	1.16
	4	1.05	0.86	1.06	1.08
2549	1	1.04	0.95	1.09	1.24
	2	0.85	0.88	1.07	0.45
	3	1.01	0.88	1.08	0.67
ค่าเฉลี่ย		0.98	1.05	1.04	1.13

ที่มา : ได้จากการคำนวณตามสมการค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละประเภทภาษี พบว่า ในแต่ละประเภทภาษีมีผลการจัดเก็บเฉลี่ยต่อ GDP มากกว่า 1 หรือค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรสูงได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต มีค่าเฉลี่ย เป็น 1.05 1.04 และ 1.13 ตามลำดับ ตรงตามสมมติฐานข้อ 2) คือ ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 แต่ละประเภทภาษีมีย่านค่ามากกว่า 1 แต่ในประเภทภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 ไม่ตรงตามสมมติฐานข้อ 2) ถือได้ว่าเป็นประเภทภาษีที่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรต่ำ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงแรกที่ทำการศึกษา ปี พ.ศ. 2545-2547 ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรน้อยกว่า 1 อาจเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงในด้านมาตรการภาษี เช่น การเปลี่ยนแปลงค่าลดหย่อน การเปลี่ยนแปลงอัตราค่าใช้จ่าย การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีจากเงินได้สุทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านภาษีของหน่วยงาน ส่งผลให้จัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มขึ้น

แต่ในภาพรวมทุกประเภทภาษีถือได้ว่ามีค่าดัชนีความพยายามด้านการจัดเก็บภาษีอากรสูงแสดงว่า สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ได้ใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร โดยมีการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านภาษีของหน่วยงาน ที่ทำให้มีผลการจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้

ภาพที่ 4.1 กราฟแสดงค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

4. การเปรียบเทียบค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

เมื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตามลักษณะการจัดเก็บภาษีอากรและช่วงเวลาจะได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		ภาษีเงินได้นิติบุคคล		ภาษีมูลค่าเพิ่ม		ภาษีธุรกิจเฉพาะ	
		ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ	ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ	ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ	ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ
		ความสามารถ ในการจัดเก็บ ภาษีอากร	พยายามใน การจัดเก็บ ภาษีอากร	ความสามารถ ในการจัดเก็บ ภาษีอากร	พยายามใน การจัดเก็บ ภาษีอากร	ความสามารถ ในการจัดเก็บ ภาษีอากร	พยายามใน การจัดเก็บ ภาษีอากร	ความสามารถ ในการจัดเก็บ ภาษีอากร	พยายามใน การจัดเก็บ ภาษีอากร
2543	4	0.000210	0.98	0.000113	0.88	0.000338	0.99	0.000020	0.96
2544	1	0.000336	0.91	0.000098	0.92	0.000233	0.66	0.000021	1.29
	2	0.000265	0.97	0.000471	1.29	0.000341	0.94	0.000017	0.55
	3	0.000226	0.84	0.000484	1.23	0.000350	0.88	0.000019	0.83
	4	0.000211	0.95	0.000134	1.03	0.000368	1.01	0.000044	2.23
2545	1	0.000349	0.99	0.000115	0.97	0.000318	0.86	0.000014	0.78
	2	0.000265	1.08	0.000500	1.20	0.000353	0.99	0.000016	0.93
	3	0.000224	0.90	0.000451	1.01	0.000366	1.03	0.000015	0.79
	4	0.000192	0.95	0.000129	1.03	0.000359	1.04	0.000017	0.90
2546	1	0.000308	0.92	0.000125	1.19	0.000336	1.06	0.000017	1.12
	2	0.000219	0.90	0.000516	1.16	0.000384	1.11	0.000020	1.42
	3	0.000216	0.92	0.000500	1.10	0.000416	1.13	0.000023	1.50
	4	0.000170	1.00	0.000136	1.08	0.000381	1.07	0.000024	1.89
2547	1	0.000309	1.02	0.000133	1.17	0.000387	1.15	0.000018	1.17
	2	0.000236	1.13	0.000611	1.19	0.000379	1.02	0.000020	1.07
	3	0.000214	1.07	0.000585	1.19	0.000429	1.11	0.000017	0.85
	4	0.000132	0.95	0.000116	1.09	0.000356	1.22	0.000012	1.30

ตารางที่ 4.3 ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	ไตรมาส	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		ภาษีเงินได้นิติบุคคล		ภาษีมูลค่าเพิ่ม		ภาษีธุรกิจเฉพาะ	
		ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ	ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ	ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ	ค่าดัชนี	ค่าดัชนีความ
		ความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร	พยายามในการจัดเก็บภาษีอากร	ความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร	พยายามในการจัดเก็บภาษีอากร	ความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร	พยายามในการจัดเก็บภาษีอากร	ความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร	พยายามในการจัดเก็บภาษีอากร
2548	1	0.000320	1.00	0.000133	1.00	0.000456	1.09	0.000015	1.33
	2	0.000132	1.13	0.000583	1.05	0.000216	1.10	0.000006	1.55
	3	0.000197	0.94	0.000549	0.95	0.000459	1.08	0.000015	1.16
	4	0.000183	1.05	0.000132	0.86	0.000518	1.06	0.000016	1.08
2549	1	0.000294	1.04	0.000096	0.95	0.000163	1.09	0.000013	1.24
	2	0.000607	0.85	0.000236	0.88	0.000480	1.07	0.000012	0.45
	3	0.000221	1.01	0.000509	0.88	0.000488	1.08	0.000011	0.67
ค่าเฉลี่ย		0.000252	0.98	0.000311	1.05	0.000370	1.04	0.000018	1.13

ที่มา : ได้จากการคำนวณตามสมการค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

ในประเภทภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากตาราง พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 1 (เดือนมกราคม – มีนาคม) ของทุกปี จะมีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรที่สูงกว่าช่วงเวลาอื่นๆ (อยู่ที่ประมาณ 0.0003) เนื่องจากการยื่นแบบฯ ประจำปี มีเพียงปี พ.ศ. 2549 ที่ไตรมาสที่ 2 มีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรสูงกว่าเนื่องจากปีนี้ (เดือนมีนาคม 2549) วันสุดท้ายของการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตรงกับวันหยุดราชการ กรมสรรพากรจึงขยายเวลาการยื่นแบบฯ ให้เป็นวันถัดไปที่เปิดราชการของเดือนเมษายน ทำให้ ไตรมาสที่ 2 มีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรสูงกว่า ซึ่งจะสอดคล้องกับค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา จะต้องมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้สูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวเนื่องจากการยื่นแบบฯ ตามช่วงเวลาของบุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด.91) ในเดือนมีนาคม และในช่วงเวลาไตรมาสที่ 3 จะเป็นการยื่นแบบฯ ตามช่วงเวลาของบุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 94) ในเดือนกันยายน แต่ในภาพรวมของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะพบว่า สท.14 ยังคงใช้ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรไม่ได้ดีเท่าที่ควร

ในประเภทภาษีเงินได้นิติบุคคล จากตาราง พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 2 (เดือนเมษายน – มิถุนายน) และไตรมาสที่ 3 (เดือนกรกฎาคม – กันยายน) ของทุกปี จะมีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรที่สูงกว่าช่วงเวลาอื่นๆ (อยู่ที่ประมาณ 0.0005) เนื่องจากถึงเวลาการยื่นแบบฯ สำหรับรอบบัญชีปกติประจำปี (ภ.ง.ด.50) ในเดือน พฤษภาคม และยื่นแบบฯ ภ.ง.ด.51 ในเดือน สิงหาคมสอดคล้องกับค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล คือตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา จะต้องมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้สูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวเนื่องจากการยื่นแบบฯ ตามช่วงเวลาของนิติบุคคล แต่ในช่วงปี 2549 นั้นมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลลดลง

ในประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ จากตารางพบว่าค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรมีค่าไม่แปรปรวน แต่ค่อนข้างคงที่ในแต่ละไตรมาส และมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรค่อนข้างสูง เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่มีสัดส่วนในการจัดเก็บมากที่สุดเมื่อเทียบกับประเภทภาษีอื่น การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้ลดลงจะทำให้ผลการจัดเก็บภาษีอากรโดยรวมลดลงด้วย ส่วนภาษีธุรกิจเฉพาะนั้นมีสัดส่วนน้อยที่สุด และมีการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะบางธุรกิจเท่านั้น จึงมีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาษีอื่นๆ แต่มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรสูง

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษาศมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

กรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากผลการประมาณค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

$$TP = 0.00000061678 - 0.0100AP + 0.3013MP - 0.0085SP$$

$$(t\text{-stat}) \quad \quad \quad (-6.4663)^{***} \quad (28.6430)^{***} \quad (-1.7465)^{**}$$

$$+ 0.0065HP + 0.0128BP$$

$$(t\text{-stat}) \quad \quad \quad (5.3149)^{***} \quad (5.4310)^{***}$$

สมมติฐานข้อ 3) สัดส่วนของรายได้ภาษีประเภทต่างๆ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของภาคการผลิตนั้นๆ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนรายได้ภาษีต่อ GDP หรือค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

ผลการประมาณการค่าสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นไปมีความเป็นบวก ตรงตามสมมติฐานข้อ 3) ยกเว้นสัมประสิทธิ์ของตัวแปรสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม และสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า โดยสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุดและสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาค โรงแรมและการท่องเที่ยว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรมมีค่าเป็นลบ เนื่องจากตามประมวลรัษฎากรมาตราที่ 42 (15) และสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้ามีค่าเป็นลบ เนื่องจากในธุรกิจด้านการค้าในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจากปัญหาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น ด้านการเมือง ด้านราคาน้ำมัน ด้านอัตราดอกเบี้ย และสถานการณ์ต่างประเทศ

กรณีภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากผลการประมาณค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

$$TC = 0.0000036024 + 0.2459MC + 0.0083HC + 0.0104BC$$

$$(t - \text{stat}) \quad (29.5463)*** \quad (7.5447)*** \quad (5.8341)***$$

ผลการประมาณการค่าสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3) คือ มีค่าเป็นบวก โดยสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด และสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

กรณีภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากผลการประมาณค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

$$TV = 0.0000062093 - 0.0101AV + 0.2948MV + 0.0071HV + 0.0097BV$$

$$(t - \text{stat}) \quad (-7.6500)*** \quad (27.5972)*** \quad (4.64993)*** \quad (5.3112)***$$

ผลการประมาณการค่าสมการ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3) คือ มีค่าเป็นบวก ยกเว้นสัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรมมีค่าเป็นลบ โดยสัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด และสัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์ของสัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรมเป็นลบ เนื่องจากประมวลรัษฎากรมาตราที่ 81 (1) ทำให้ในสัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อภาคการเกษตรไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

กรณีภาษีธุรกิจเฉพาะ

จากผลการประมาณการค่าสมการความสามารถในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

$$TS = -0.000000023107 - 0.0086AS + 0.2856 MS + 0.0045HS + 0.0138BS$$

$$(t - \text{stat}) \quad \quad \quad (-6.6474)^{***} \quad (27.0843)^{***} \quad (2.7608)^{**} \quad (4.8493)^{***}$$

ผลการประมาณการค่าสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3) มีค่าเป็นบวก ยกเว้นสัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม โดยสัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด และสัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์ของสัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรมมีค่าเป็นลบ เนื่องจาก ภาษีธุรกิจเฉพาะไม่ได้เก็บภาษีอากรจากกลุ่มธุรกิจกลุ่มนี้ ทำให้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2. สรุปผลการศึกษาค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

สมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 พบว่าทุกประเภทขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด และขึ้นอยู่กับภาคโรงแรมและการท่องเที่ยววน้อยที่สุด

ผลการประมาณค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภท เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3) สัดส่วนของรายได้ภาษีประเภทต่างๆ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของภาคการผลิตนั้นๆ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนรายได้ภาษีต่อ GDP ความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรประเภทต่างๆ ต่อภาคการผลิต ยกเว้นภาคเกษตรกรรมในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ และภาคการค้า (ขายปลีกขายส่ง) ในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เนื่องจากภาคเกษตรกรรมได้รับยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรมาตราที่ 42 (15) และตามประมวลรัษฎากรมาตราที่ 81 (1) ได้รับยกเว้นภาษีบุคคลธรรมดา และมูลค่าเพิ่มสำหรับการประกอบกิจการ และเป็นกิจการที่ไม่ต้องจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ ส่วนภาคการค้าในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษายู่ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจากปัญหาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น ด้านการเมือง ด้านราคาน้ำมัน อัตราดอกเบี้ยที่ผันผวนและสถานการณ์ต่างประเทศ

3. สรุปผลการศึกษาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

การศึกษาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรพบว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะมีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร ตรงตามสมมติฐานข้อ 1) คือ ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ในแต่ละประเภทภาษีไม่เท่ากัน

ดังนั้นจะเห็นได้จากผลการศึกษาว่าประเภทภาษีที่หน่วยงานจัดเก็บมีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละประเภทจึงไม่เท่ากัน เนื่องจากในแต่ละประเภทภาษีมีความแตกต่างกันมากในด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละประเภท ในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้า ภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว และภาคบริการ

4. สรุปผลการศึกษาคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

การศึกษาพบว่า ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะมีคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรสูงได้แก่ ตรงตามสมมติฐานข้อ 2) คำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ในแต่ละประเภทภาษีมียค่ามากกว่า 1 แต่ในประเภทภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีไม่ตรงตามสมมติฐานข้อ 2) อาจเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงในด้านมาตรการภาษี เช่น การเปลี่ยนแปลงค่าลดหย่อน การเปลี่ยนแปลงอัตราค่าใช้จ่าย การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีจากเงินได้สุทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านภาษีของหน่วยงาน ส่งผลให้จัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มขึ้น ภาษีบุคคลธรรมดาจึงถือได้ว่าเป็นประเภทภาษีที่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านภาษีของหน่วยงาน ส่งผลให้จัดเก็บได้เพิ่มขึ้น

5. สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบคำดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไตรมาสที่ 1 ของทุกปี จะมีคำดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรที่สูงกว่าช่วงเวลาอื่นๆ สอดคล้องกับคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา

ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ของทุกปี จะมีคำดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรที่สูงกว่าช่วงเวลาอื่นๆ สอดคล้องกับคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา มีคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลให้สูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว

ภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่าคำดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรมีค่าไม่แปรปรวนค่อนข้างคงที่ในแต่ละไตรมาส และมีคำดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรค่อนข้างสูง เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นประเภทภาษีที่มีสัดส่วนในการจัดเก็บภาษีอากรสูงมากกว่าประเภทภาษีอื่นๆ

และภาษีธุรกิจเฉพาะ ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรมีค่าไม่แปรปรวน
ค่อนข้างคงที่ในแต่ละไตรมาส และมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรค่อนข้างสูง

6. การอภิปรายผล

ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

ค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภท พบว่าตัวแปรที่มีสมการค่า
ความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 พบว่าใน
ทุกประเภทภาษี ขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด และขึ้นอยู่กับภาคการโรงแรมและการ
ท่องเที่ยววน้อยที่สุด และในแต่ละกลุ่มธุรกิจมีเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนรายได้ ตรงตาม
สมมติฐานข้อ 3) ยกเว้นภาคเกษตรกรรมในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ
และภาคการค้า (ขายปลีกขายส่ง) ในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่ง
ในกลุ่มภาคเกษตรกรรมในประเภทภาษีดังกล่าวได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดเก็บภาษี ในประเภทภาษีเงิน
ได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากรมาตราที่ 42 (15) และภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามประมวลรัษฎากร
มาตราที่ 81 (1) ส่วนภาษีธุรกิจเฉพาะไม่ได้เก็บจากการประกอบกิจการในกลุ่มนี้ ส่วนภาคการค้า
เป็นผลจากต้นทุนด้านราคาน้ำมันสูงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ขายสินค้าได้กำไรลดลง อัตราดอกเบี้ย
มีความผันผวน ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากร

ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทไม่เท่ากัน ตรงตาม
สมมติฐานข้อ 1) อันเนื่องมาจากความแตกต่างกันมากในด้าน โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการ
จัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทไม่เท่ากันในแต่ละกลุ่มเศรษฐกิจ เช่น

ภาคเกษตรกรรม เป็นกลุ่มที่สมควรได้รับยกเว้นทางด้านภาษีมากที่สุดเนื่องจาก ผลผลิต
ส่วนใหญ่เป็นไปตามฤดูกาล และมีราคาถูก ผู้มีเงินได้จากผลผลิตด้านการเกษตรมักมีฐานะยากจน
และขาดแคลนสินค้าบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐาน จึงสมควรได้รับยกเว้นทางด้านภาษี
มากที่สุด

ภาคอุตสาหกรรม และกลุ่มที่รองลงมาคือ ภาคบริการ โดยกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นกลุ่ม
ที่มีศักยภาพมากที่สุดในการจัดเก็บภาษีอากรทุกประเภท หากจำเป็นต้องจัดเก็บภาษีอากรให้ได้ตาม
เป้าหมาย สามารถที่จะเก็บภาษีได้จากกลุ่มนี้มากที่สุด ซึ่งต้องอาศัยความสามารถของเจ้าหน้าที่ใน

การตรวจสอบการหลบเลี่ยงภาษีอากร หรือจากการประเมินภาษีที่มีการชำระภาษีไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

ภาคการค้า ภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นสูง เช่น ผู้บริโภค ความเชื่อมั่นด้านการบริโภค การลงทุน และนักท่องเที่ยว ภาคธุรกิจกลุ่มนี้ มีความไหวตัวต่อภาวะเศรษฐกิจสูง เช่น สถานการณ์การเมือง อัตราดอกเบี้ย และปัจจัยด้านราคาน้ำมันและต้นทุนการผลิต ถ้าภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภาคการค้า ภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว จะได้รับผลกระทบดังกล่าวทำให้มีมูลค่าการผลิตในภาคดังกล่าวลดลง และจะทำให้ค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษียลดลง

ค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

พบว่าประเภทภาษีที่มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรต่ำ คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำเป็นต้องมีการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านภาษีของหน่วยงาน ส่งผลให้จัดเก็บได้เพิ่มขึ้น ส่วนประเภทภาษีอื่นๆ เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ มีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรสูงแต่ก็ต้องพยายามจัดเก็บภาษีอากรให้อยู่ในระดับนี้ต่อไป

การเปรียบเทียบค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

ในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไตรมาสที่ 1 ของทุกปี จะมีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรที่สูงกว่าช่วงเวลาอื่นๆ เนื่องจากการยื่นแบบฯ ประจำปี สอดคล้องกับค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต้องมีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้สูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากการยื่นแบบฯ ตามช่วงเวลาของบุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด.91) และในช่วงเวลาไตรมาสที่ 3 จะเป็นการยื่นแบบฯ ตามช่วงเวลาของบุคคลธรรมดาครึ่งปี (ภ.ง.ด. 94)

ในประเภทภาษีเงินได้นิติบุคคล ในไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ของทุกปี จะมีค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรที่สูงกว่าช่วงเวลาอื่นๆ เนื่องจากถึงเวลาการยื่นแบบฯ ภ.ง.ด.50 ในเดือนพฤษภาคม และยื่นแบบฯ ภ.ง.ด.51 ในเดือนสิงหาคม สอดคล้องกับค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล คือตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา จะต้องมีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลให้สูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวเนื่องจากการยื่นแบบฯ ตาม

ช่วงเวลาของนิติบุคคล แต่ในช่วงปี 2549 นั้นมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลลดลง อาจเป็นผลมาจากเปลี่ยนแปลงภายในกรมสรรพากร และสถานการณ์ไม่แน่นอนทางการเมือง

ในประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ พบว่าค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรมีค่าไม่แปรปรวนค่อนข้างคงที่ในแต่ละไตรมาส และมีค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรค่อนข้างสูง เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่มีสัดส่วนในการจัดเก็บมากที่สุด เมื่อเทียบกับประเภทภาษีอื่น การจัดเก็บได้ลดลงจะทำให้ผลการจัดเก็บภาษีอากรโดยรวมลดลงด้วย ส่วนภาษีธุรกิจเฉพาะนั้นมีสัดส่วนน้อยที่สุด และมีการจัดเก็บภาษีอากรในเฉพาะบางธุรกิจเท่านั้น จึงมีความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาษีอื่นๆ

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต้องมีการกำหนดกลยุทธ์ในการจัดเก็บภาษีอากรให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจ และยึดหยุ่นต่อสถานการณ์ปัจจุบัน โดยอาจพิจารณาจากธุรกิจที่เป็นกิจการหลักในการชำระภาษี เช่น ภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น
2. ควรมีการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพ และใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านภาษีของหน่วยงาน เช่น ในกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งยังมีศักยภาพในการจัดเก็บภาษีอากรได้นั้น สามารถเข้าไปตรวจสอบและกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผลการจัดเก็บภาษีอากรเพิ่มขึ้น
3. เพิ่มการพัฒนาความรู้ความสามารถให้กับเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากร ส่งเสริมและรณรงค์ เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การยื่นแบบฯ และการชำระภาษี เนื่องจากในปัจจุบันมีการพัฒนาการทางด้านธุรกิจการค้า การประกอบธุรกิจที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น แต่เดิมธุรกิจสามารถจับต้องได้ ในปัจจุบันธุรกิจบางรูปแบบจับต้องไม่ได้ เช่น ธุรกิจบนเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ e-commerce, e-banking เป็นต้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีความรู้เพียงพอที่จะรับมือกับสถานการณ์เฉพาะหน้าในการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ จัดเก็บให้ได้ตรงตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมายมา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ผลการจัดเก็บภาษีอากรของหน่วยงานเดียว คือ สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาคเศรษฐกิจหลักที่สำคัญได้แก่ ภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้า ภาคโรงแรมและการท่องเที่ยว และภาคบริการ มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากรในพื้นที่ ดังนั้นอาจจะพิจารณาเปรียบเทียบกับหน่วยงานที่โครงสร้างทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน เช่น ในท้องที่การจัดเก็บภาษีอากรอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน
2. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ผลการจัดเก็บภาษีอากรที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สามารถวัดได้เป็นตัวเลขในเชิงปริมาณ ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจพิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษี เช่น ปัจจัยด้านนโยบายและมาตรการภาษี ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์การเมือง ปัญหาด้านสังคม ปัญหาราคาน้ำมัน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร (2550) ผลการจัดเก็บภาษีอากร ปีงบประมาณ 2543-2546 ค้นเมื่อ
10 เมษายน 2550 จาก <http://10.67.80/page3.htm>
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร (2548) ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2548 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์
- กุหลาบ เตชะศิริขันธ์ (2548) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ การค้นคว้า
อิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2546) การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ขนิษฐา แดงกนิษฐ์ (2548) ผลกระทบของมาตรการภาษีสรรพากรต่อการบริโภคภาคเอกชน
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- จรงค์ ระรวยทรง (2527) โครงสร้างและรูปแบบของภาษีการบริโภค สรรพากรสาส์น 30,5 (ก.ย.-
ต.ค.27) 101-103
- จตุมา รามัญศรี (2545) การวิเคราะห์ความพยายามในการจัดเก็บภาษีของกรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชุตินันท์ ต้นรุ่งเรืองพร (2545) การศึกษาความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของหน่วยการ
จัดเก็บภาษี กรมสรรพากร วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ไชยโชค รองสวัสดิ์ (2546) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการผันแปรของฐานภาษีเงินได้
ในช่วงวัฏจักรธุรกิจของประเทศไทย สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ถวิล นิลใบ (2548) เอกสารประกอบการบรรยาย รายวิชา *Economics of Public Sector*
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นคร บิรมศิริวัฒน์ (2546) การคลังรัฐบาล กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บุญธรรม ราชรักษ์ (2548) เอกสารประกอบการบรรยายทฤษฎีภาษีอากร กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- ประภัศสร กฤติยาภิชาตกุล (2541) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัด
เชียงใหม่ การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปรีดา นาคเนาทิม (2535) เศรษฐศาสตร์การภาษีอากร กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- ปิยะ สาขาติ (2540) การศึกษาประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พจน์ย์ ชมศิริ (2547) การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พัชรินทร์ บาดาล (2548) ผลกระทบของการลดอัตราภาษีรายได้ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทาง
เศรษฐกิจในระยะยาว กรณีศึกษา : ประเทศไทย สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เพ็ญศรี กำเนิดสินธุ์ (2545) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อรายรับภาษีเงินได้ของประเทศไทย
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ไพจิตร โรจนวานิช ชุมพร เสนไสย และสาโรช ทองประจำ (2549) ภาษีสรรพากร
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด
- วชิรา หล้ามูล (2546) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากร
จังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาดิน (2540) หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์บริษัทไทย
วัฒนาพานิช จำกัด
- ษมาพร บัวช้อน (2548) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้
บุคคลธรรมดาในประเทศไทย การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุนทร ราชวงศ์ศึก (2532) การคลังประเทศกำลังพัฒนา กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- สุนทร ราชวงศ์ศึก (2533) ทฤษฎีและนโยบายการคลัง กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- สุรัฐ เนียมกลาง (2540) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่น วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- แสงจันทร์ พิทักษ์กำพล (2545) ประสิทธิภาพในด้านการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร การค้นคว้า
อิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2549) รายได้รัฐบาล ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2550, จาก

<http://www.fpo.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549) บัญชีรายได้ประชาชาติ ค้น

เมื่อ 10 เมษายน 2550 จาก <http://www.nesdb.go.th>

อรัญ ชรรมน (2548) ความรู้ทั่วไปทางการคลัง กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์บริษัทอมรินทร์พริ้น-
ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

เอกรัตน์ เอกศาสตร์ (2545) การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางที่ ก1 แสดง ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

หน่วย: ล้านบาท

ปีพ.ศ. ไตรมาสที่	Y-ARG	Y-MANU	Y-SELL	Y-HOTEL	Y-BUSI	PIT	CIT	VAT	SBT	TOTAL
43\4	143,970	428,642	210,030	73,610	67,265	240.362	129.922	386.174	22.698	1,580.687
44\1	111,788	434,590	226,803	74,978	65,155	394.933	113.200	272.556	24.408	1,629.629
44\2	104,193	425,637	215,743	68,280	64,434	305.478	542.981	394.112	19.705	2,541.427
44\3	97,170	424,477	206,830	69,061	68,594	265.810	563.876	412.063	22.948	2,550.894
44\4	155,754	431,222	206,722	76,856	70,504	244.905	158.239	425.789	50.678	1,777.975
45\1	124,503	453,596	228,495	80,457	68,805	428.293	140.087	391.146	16.919	1,970.391
45\2	115,273	444,795	216,073	72,914	67,573	318.943	604.176	425.176	19.298	2,753.292
45\3	110,040	453,816	209,253	73,901	71,807	280.176	559.552	455.197	18.585	2,645.845
45\4	164,441	483,876	212,511	82,350	71,220	244.605	165.957	458.426	22.037	1,796.300
46\1	150,511	519,083	233,322	78,013	69,010	411.195	166.118	449.854	23.327	2,118.769
46\2	135,935	501,540	219,732	66,226	67,805	280.973	665.675	494.534	25.381	2,966.427
46\3	133,078	500,675	214,340	72,626	73,444	286.500	664.014	551.187	30.309	3,083.277
46\4	196,330	540,274	220,622	82,702	74,425	236.271	189.792	528.055	32.833	1,997.491
47\1	158,931	559,109	250,669	78,479	72,393	438.733	187.009	552.567	26.184	2,429.687
47\2	144,728	538,187	239,415	82,459	74,462	333.512	871.099	536.552	28.009	3,564.942
47\3	145,566	545,378	236,697	85,159	78,492	309.738	854.125	622.887	25.207	3,651.958
47\4	220,273	595,548	241,940	88,125	79,590	199.252	176.100	536.628	17.496	1,885.407
48\1	161,576	606,525	266,254	78,328	82,054	497.802	203.151	711.210	23.990	2,898.226
48\2	144,334	596,257	255,448	85,885	80,259	206.450	906.472	334.658	10.107	2,922.121
48\3	168,319	611,887	255,298	89,320	84,735	314.257	882.584	734.975	23.558	3,934.513
48\4	247,453	651,511	260,682	93,318	86,325	299.767	218.942	852.582	25.806	2,812.130
49\1	201,187	692,375	289,341	91,010	86,239	510.185	162.525	276.318	22.078	1,953.064
49\2	187,628	662,420	275,742	96,841	86,801	1,036.660	402.957	822.386	20.367	4,582.543
49\3	178,055	672,401	274,392	97,656	89,784	386.279	891.999	855.823	18.361	4,323.388

ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th)

ที่มา: จากฝ่ายวางแผนและประเมินผล สท.14

หมายเหตุ

Y-ARG	คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรกรรม
Y-MANU	คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคอุตสาหกรรม
Y-SELL	คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการค้า (ขายส่งขายปลีกสินค้า)
Y-HOTEL	คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาค โรงแรมและการท่องเที่ยว
Y-BUSI	คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคบริการ
PIT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
CIT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล
VAT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม
SBT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ
TOTAL	คือ ผลการจัดเก็บภาษีรวมทุกประเภทภาษี

ตารางที่ ก2 แสดงข้อมูล GDP

Line	ISIC Rev.3	2543	2544				2545			
		Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1	Agriculture	143,970	111,788	104,193	97,170	155,754	124,503	115,273	110,040	164,441
2	Agriculture, Hunting and Forestry	111,774	81,042	78,591	71,883	126,463	95,420	92,029	86,339	133,021
3	Fishing	32,196	30,746	25,602	25,287	29,291	29,083	23,244	23,701	31,420
4	Non-Agriculture	1,145,423	1,172,912	1,153,016	1,172,895	1,165,774	1,230,612	1,209,911	1,233,959	1,261,904
5	Mining and Quarrying	31,951	29,245	33,177	34,336	29,474	31,940	33,919	36,839	33,153
6	Manufacturing	428,642	434,590	425,637	424,477	431,222	453,596	444,795	453,816	483,876
7	Electricity, Gas and Water Supply	39,760	39,899	43,255	41,800	41,729	43,325	44,777	42,147	45,346
8	Construction	28,342	37,620	35,057	49,958	31,858	40,133	42,269	50,629	32,688
9	Wholesale and Retail Trade; Repair of Motor Vehicles, Motorcycles and Personal and Household Goods	210,030	226,803	215,743	206,830	206,722	228,495	216,073	209,253	212,511
10	Hotels and Restaurants	73,610	74,978	68,280	69,061	76,856	80,457	72,914	73,901	82,350
11	Transport, Storage and Communications	107,105	101,486	105,802	107,722	112,039	107,152	109,487	112,572	120,067
12	Financial Intermediation	32,428	36,519	38,010	42,208	34,623	39,629	41,859	47,399	41,149
13	Real Estate, Renting and BUSI Activities	41,081	40,333	40,061	41,817	41,651	42,055	42,087	43,977	43,632
14	Public Administration and Defence; Compulsory Social Security	53,938	56,515	54,016	55,245	56,385	63,589	61,094	59,269	60,831
15	Education	51,447	49,142	48,665	51,656	52,855	51,292	52,230	53,201	54,555
16	Health and Social Work	26,184	24,822	24,373	26,777	28,853	26,750	25,486	27,830	27,588
17	Other Community, Social and Personal Service Activities	19,366	18,984	19,075	19,159	19,900	20,158	21,049	21,260	22,482
18	Private Households with Employed Persons	1,539	1,976	1,865	1,849	1,607	2,041	1,872	1,866	1,676
19	Gross Domestic Product, (GDP)	1,289,393	1,284,700	1,257,209	1,270,065	1,321,528	1,355,115	1,325,184	1,343,999	1,426,345
20	Plus : Net factor income from abroad	-19,494	-12,531	-23,319	-27,235	-21,984	-23,393	-37,686	-18,431	-9,122
21	Gross National Product	1,269,899	1,272,169	1,233,890	1,242,830	1,299,544	1,331,722	1,287,498	1,325,568	1,417,223

ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th)

ตารางที่ ก2 (ต่อ)

Line	ISIC Rev.3	2546				2547			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1	Agriculture	150,511	135,935	133,078	196,330	158,931	144,728	145,566	220,273
2	Agriculture, Hunting and Forestry	119,813	111,802	108,295	166,713	126,890	123,991	123,796	187,852
3	Fishing	30,698	24,133	24,783	29,617	32,041	20,737	21,770	32,421
4	Non-Agriculture	1,321,196	1,288,584	1,324,803	1,366,931	1,424,892	1,424,311	1,460,523	1,510,623
5	Mining and Quarrying	37,490	37,520	41,099	38,497	40,641	41,561	47,509	45,466
6	Manufacturing	519,083	501,540	500,675	540,274	559,109	538,187	545,378	595,548
7	Electricity, Gas and Water Supply	43,770	51,078	48,475	47,683	51,811	56,271	50,504	52,317
8	Construction	38,877	43,106	55,433	37,283	44,210	46,210	59,211	44,798
9	Wholesale and Retail Trade; Repair of Motor Vehicles, Motorcycles and Personal and Household Goods	233,322	219,732	214,340	220,622	250,669	239,415	236,697	241,940
10	Hotels and Restaurants	78,013	66,226	72,626	82,702	78,479	82,459	85,159	88,125
11	Transport, Storage and Communications	112,091	107,474	115,054	122,549	117,102	116,067	125,179	133,610
12	Financial Intermediation	46,428	49,479	55,515	50,835	53,219	58,491	63,120	58,889
13	Real Estate, Renting and BUSI Activities	43,645	43,305	44,912	45,986	44,991	46,030	48,324	48,892
14	Public Administration and Defence; Compulsory Social Security	65,012	64,034	66,758	66,468	69,988	75,239	75,265	75,395
15	Education	53,927	55,833	55,348	56,083	56,764	66,626	63,302	62,195
16	Health and Social Work	25,365	24,500	28,532	28,439	27,402	28,432	30,168	30,698
17	Other Community, Social and Personal Service Activities	22,087	22,789	24,048	27,730	28,328	27,243	28,614	30,880
18	Private Households with Employed Persons	2,086	1,968	1,988	1,780	2,179	2,080	2,093	1,870
19	Gross Domestic Product, (GDP)	1,471,707	1,424,519	1,457,881	1,563,261	1,583,823	1,569,039	1,606,089	1,730,896
20	Plus : Net factor income from abroad	-15,416	-37,435	-29,126	-29,051	-13,497	-45,926	-33,768	-33,006
21	Gross National Product	1,456,291	1,387,084	1,428,755	1,534,210	1,570,326	1,523,113	1,572,321	1,697,890

ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th)

ตารางที่ ก2 (ต่อ)

Line	ISIC Rev.3	2548				2549			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1	Agriculture	161,576	144,334	168,319	247,453	201,187	187,628	178,055	266,481
2	Agriculture, Hunting and Forestry	131,654	124,158	149,343	218,920	172,385	168,045	157,606	236,435
3	Fishing	29,922	20,176	18,976	28,533	28,802	19,583	20,449	30,046
4	Non-Agriculture	1,551,110	1,546,497	1,615,221	1,653,150	1,733,466	1,706,321	1,762,380	1,777,532
5	Mining and Quarrying	47,846	49,835	64,388	59,782	64,318	65,582	67,787	59,924
6	Manufacturing	606,525	596,257	611,887	651,511	692,375	662,420	672,401	712,685
7	Electricity, Gas and Water Supply	54,035	60,251	52,546	53,569	56,534	64,406	69,139	60,395
8	Construction	50,453	51,800	65,133	49,400	56,212	57,672	70,974	54,109
9	Wholesale and Retail Trade; Repair of Motor Vehicles, Motorcycles and Personal and Household Goods	266,254	255,448	255,298	260,682	289,341	275,742	274,392	275,152
10	Hotels and Restaurants	78,328	85,885	89,320	93,318	91,010	96,841	97,656	102,191
11	Transport, Storage and Communications	120,241	122,211	135,320	144,343	132,996	133,157	144,280	159,100
12	Financial Intermediation	62,799	63,489	70,696	65,540	69,032	69,583	75,059	68,982
13	Real Estate, Renting and BUSI Activities	48,213	48,254	50,649	51,330	49,836	49,594	51,687	52,740
14	Public Administration and Defence; Compulsory Social Security	79,094	82,394	80,394	84,224	88,164	87,040	87,906	85,736
15	Education	71,123	67,028	70,797	70,354	71,915	73,984	77,716	73,760
16	Health and Social Work	33,841	32,005	34,086	34,995	36,403	37,207	38,097	38,850
17	Other Community, Social and Personal Service Activities	30,040	29,526	32,519	32,191	32,988	30,992	33,088	31,816
18	Private Households with Employed Persons	2,318	2,114	2,188	1,911	2,342	2,101	2,198	2,092
19	Gross Domestic Product, (GDP)	1,712,686	1,690,831	1,783,540	1,900,603	1,934,653	1,893,949	1,940,435	2,044,013
20	Plus : Net factor income from abroad	-30,824	-61,851	-45,089	-32,176	-27,707	-67,638	-45,810	-16,003
21	Gross National Product	1,681,862	1,628,980	1,738,451	1,868,427	1,906,946	1,826,311	1,894,625	2,028,010

ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th)

ตารางที่ ก3 ผลการประมวลค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

Dependent Variable: TP

Method: Least Squares

Date: 09/23/07 Time: 08:55

Sample(adjusted): 2543:4 2549:3

Included observations: 24 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	6.17E-07	9.80E-07	0.629127	0.5372
AP	-0.009954	0.001539	-6.466266	0.0000
MP	0.301294	0.010519	28.64298	0.0000
SP	-0.008514	0.004875	-1.746485	0.0978
HP	0.006528	0.001228	5.314943	0.0000
BP	0.012767	0.002351	5.430976	0.0000
R-squared	0.999739	Mean dependent var		0.000252
Adjusted R-squared	0.999667	S.D. dependent var		9.62E-05
S.E. of regression	1.76E-06	Akaike info criterion		-23.45509
Sum squared resid	5.55E-11	Schwarz criterion		-23.16058
Log likelihood	287.4611	F-statistic		13810.56
Durbin-Watson stat	1.430426	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา : คำนวณจากโปรแกรม Eviews

หมายเหตุ 6.17E-07 คือ 0.00000061678

ตารางที่ 4 ผลการประมวลค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล

Dependent Variable: TC

Method: Least Squares

Date: 09/23/07 Time: 09:04

Sample(adjusted): 2543:4 2549:3

Included observations: 24 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3.21E-06	9.16E-07	3.500063	0.0026
AC	-0.001600	0.003305	-0.483955	0.6343
MC	0.255309	0.024164	10.56554	0.0000
SC	0.000101	0.004513	0.022276	0.9825
HC	0.008407	0.001115	7.540291	0.0000
BC	0.009868	0.002276	4.334982	0.0004
R-squared	0.999918	Mean dependent var		0.000311
Adjusted R-squared	0.999895	S.D. dependent var		0.000204
S.E. of regression	2.10E-06	Akaike info criterion		-23.10031
Sum squared resid	7.91E-11	Schwarz criterion		-22.80580
Log likelihood	283.2037	F-statistic		43732.74
Durbin-Watson stat	2.367107	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา : คำนวณจากโปรแกรม Eviews

หมายเหตุ 3.21E-06 คือ 0.0000032106

ตารางที่ ก5 ผลการประมวลค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล(ตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญ คือ AC และ SC)

Dependent Variable: TC

Method: Least Squares

Date: 09/23/07 Time: 09:05

Sample(adjusted): 2543:4 2549:3

Included observations: 24 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3.60E-06	7.15E-07	5.038878	0.0001
MC	0.245856	0.008321	29.54629	0.0000
HC	0.008281	0.001098	7.544708	0.0000
BC	0.010445	0.001790	5.834119	0.0000
R-squared	0.999915	Mean dependent var		0.000311
Adjusted R-squared	0.999902	S.D. dependent var		0.000204
S.E. of regression	2.02E-06	Akaike info criterion		-23.23257
Sum squared resid	8.19E-11	Schwarz criterion		-23.03623
Log likelihood	282.7908	F-statistic		78247.28
Durbin-Watson stat	2.274689	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา : คำนวณจาก โปรแกรม Eviews

หมายเหตุ 3.60E-06 คือ 0.0000036024

ตารางที่ 6 ผลการประมวลค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

Dependent Variable: TV

Method: Least Squares

Date: 09/23/07 Time: 09:07

Sample(adjusted): 2543:4 2549:3

Included observations: 24 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	5.58E-06	3.00E-06	1.860391	0.0792
AV	-0.010338	0.001386	-7.459733	0.0000
MV	0.298737	0.011857	25.19508	0.0000
SV	-0.003111	0.006129	-0.507627	0.6179
HV	0.007222	0.001476	4.892486	0.0001
BV	0.010256	0.002213	4.634287	0.0002
R-squared	0.999143	Mean dependent var		0.000370
Adjusted R-squared	0.998905	S.D. dependent var		8.38E-05
S.E. of regression	2.77E-06	Akaike info criterion		-22.53960
Sum squared resid	1.39E-10	Schwarz criterion		-22.24509
Log likelihood	276.4752	F-statistic		4195.428
Durbin-Watson stat	1.374966	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา : คำนวณจากโปรแกรม Eviews

หมายเหตุ 5.58E-06 คือ 0.0000055753

ตารางที่ ก7 ผลการประมวลค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (ตัดตัวแปรที่ไม่
มีนัยสำคัญ คือ SV)

Dependent Variable: TV

Method: Least Squares

Date: 09/23/07 Time: 09:07

Sample(adjusted): 2543:4 2549:3

Included observations: 24 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	6.21E-06	2.83E-06	2.197578	0.0406
AV	-0.010060	0.001315	-7.649909	0.0000
MV	0.294796	0.010682	27.59719	0.0000
HV	0.007082	0.001523	4.649294	0.0002
BV	0.009719	0.001830	5.311550	0.0000
R-squared	0.999132	Mean dependent var		0.000370
Adjusted R-squared	0.998949	S.D. dependent var		8.38E-05
S.E. of regression	2.72E-06	Akaike info criterion		-22.61070
Sum squared resid	1.40E-10	Schwarz criterion		-22.36528
Log likelihood	276.3284	F-statistic		5468.294
Durbin-Watson stat	1.377253	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา : คำนวณจากโปรแกรม Eviews

หมายเหตุ 6.21E-06 คือ 0.0000062093

ตารางที่ ๘ ผลการประมวลค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ

Dependent Variable: TS

Method: Least Squares

Date: 09/23/07 Time: 09:11

Sample(adjusted): 2543:4 2549:3

Included observations: 24 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-1.88E-08	1.27E-07	-0.147877	0.8841
AS	-0.008783	0.001672	-5.254289	0.0001
MS	0.286823	0.017116	16.75710	0.0000
SS	-0.000910	0.007588	-0.119969	0.9058
HS	0.004659	0.002406	1.936456	0.0687
BS	0.013781	0.002843	4.847428	0.0001
R-squared	0.999664	Mean dependent var		1.76E-05
Adjusted R-squared	0.999571	S.D. dependent var		6.84E-06
S.E. of regression	1.42E-07	Akaike info criterion		-28.49070
Sum squared resid	3.61E-13	Schwarz criterion		-28.19619
Log likelihood	347.8885	F-statistic		10719.96
Durbin-Watson stat	1.292789	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา : คำนวณจากโปรแกรม Eviews

หมายเหตุ -1.88E-08 คือ -0.000000018809

ตารางที่ ๑๑ ผลการประมวลค่าสมการค่าความสามารถในการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ (ตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญ SS)

Dependent Variable: TS

Method: Least Squares

Date: 09/23/07 Time: 09:12

Sample(adjusted): 2543:4 2549:3

Included observations: 24 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-2.31E-08	1.13E-07	-0.204665	0.8400
AS	-0.008640	0.001300	-6.647350	0.0000
MS	0.285573	0.010544	27.08425	0.0000
HS	0.004501	0.001630	2.760772	0.0124
BS	0.013759	0.002837	4.849339	0.0001
R-squared	0.999664	Mean dependent var		1.76E-05
Adjusted R-squared	0.999593	S.D. dependent var		6.84E-06
S.E. of regression	1.38E-07	Akaike info criterion		-28.57303
Sum squared resid	3.61E-13	Schwarz criterion		-28.32760
Log likelihood	347.8764	F-statistic		14130.16
Durbin-Watson stat	1.278605	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา : คำนวณจากโปรแกรม Eviews

หมายเหตุ -2.31E-08 คือ -0.000000023107

ตารางที่ ก10 ตารางแสดงข้อมูลสำหรับการคำนวณค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ปี พ.ศ./ ไตรมาส	มูลค่าผลผลิตของGDPในแต่ละภาคธุรกิจ						สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อภาคธุรกิจ					ค่าดัชนี ความสามารถ ในการจัดเก็บ ภาษีเงินได้ บุคคล ธรรมดา
	PIT	ARG	MANU	SELL	HOTEL	BUSSI	AP	MP	SP	HP	BP	
43/4	240.362	143,970	428,642	210,030	73,610	67,265	0.00167	0.00056	0.00114	0.00327	0.00357	0.000210
44/1	394.933	111,788	434,590	226,803	74,978	65,155	0.00353	0.00091	0.00174	0.00527	0.00606	0.000336
44/2	305.478	104,193	425,637	215,743	68,280	64,434	0.00293	0.00072	0.00142	0.00447	0.00474	0.000265
44/3	265.810	97,170	424,477	206,830	69,061	68,594	0.00274	0.00063	0.00129	0.00385	0.00388	0.000226
44/4	244.905	155,754	431,222	206,722	76,856	70,504	0.00157	0.00057	0.00118	0.00319	0.00347	0.000211
45/1	428.293	124,503	453,596	228,495	80,457	68,805	0.00344	0.00094	0.00187	0.00532	0.00622	0.000349
45/2	318.943	115,273	444,795	216,073	72,914	67,573	0.00277	0.00072	0.00148	0.00437	0.00472	0.000265
45/3	280.176	110,040	453,816	209,253	73,901	71,807	0.00255	0.00062	0.00134	0.00379	0.00390	0.000224
45/4	244.605	164,441	483,876	212,511	82,350	71,220	0.00149	0.00051	0.00115	0.00297	0.00343	0.000192
46/1	411.195	150,511	519,083	233,322	78,013	69,010	0.00273	0.00079	0.00176	0.00527	0.00596	0.000308
46/2	280.973	135,935	501,540	219,732	66,226	67,805	0.00207	0.00056	0.00128	0.00424	0.00414	0.000219
46/3	286.500	133,078	500,675	214,340	72,626	73,444	0.00215	0.00057	0.00134	0.00394	0.00390	0.000216
46/4	236.271	196,330	540,274	220,622	82,702	74,425	0.00120	0.00044	0.00107	0.00286	0.00317	0.000170
47/1	438.733	158,931	559,109	250,669	78,479	72,393	0.00276	0.00078	0.00175	0.00559	0.00606	0.000309
47/2	333.512	144,728	538,187	239,415	82,459	74,462	0.00230	0.00062	0.00139	0.00404	0.00448	0.000236
47/3	309.738	145,566	545,378	236,697	85,159	78,492	0.00213	0.00057	0.00131	0.00364	0.00395	0.000214
47/4	199.252	220,273	595,548	241,940	88,125	79,590	0.00090	0.00033	0.00082	0.00226	0.00250	0.000132
48/1	497.802	161,576	606,525	266,254	78,328	82,054	0.00308	0.00082	0.00187	0.00636	0.00607	0.000320
48/2	206.450	144,334	596,257	255,448	85,885	80,259	0.00143	0.00035	0.00081	0.00240	0.00257	0.000132
48/3	314.257	168,319	611,887	255,298	89,320	84,735	0.00187	0.00051	0.00123	0.00352	0.00371	0.000197
48/4	299.767	247,453	651,511	260,682	93,318	86,325	0.00121	0.00046	0.00115	0.00321	0.00347	0.000183
49/1	510.185	201,187	692,375	289,341	91,010	86,239	0.00254	0.00074	0.00176	0.00561	0.00592	0.000294
49/2	1,036.660	187,628	662,420	275,742	96,841	86,801	0.00553	0.00156	0.00376	0.01070	0.01194	0.000607
49/3	386.279	178,055	672,401	274,392	97,656	89,784	0.00217	0.00057	0.00141	0.00396	0.00430	0.000221

ที่มา: จากการคำนวณในตาราง excel

ตารางที่ ก11 ตารางแสดงข้อมูลสำหรับการคำนวณหาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล

ปี พ.ศ./ ไตรมาส	มูลค่าผลผลิตของGDPในแต่ละภาคธุรกิจ						สัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อภาคธุรกิจ					ค่าดัชนี ความสามารถ ในการจัดเก็บ ภาษีเงินได้ นิติบุคคล
	CIT	ARG	MANU	SELL	HOTEL	BUSSI	AC	MC	SC	HC	BC	
43:4	129,922	143,970	428,642	210,030	73,610	67,265	0.000902	0.000303	0.000619	0.001765	0.001931	0.000113
44:1	113,200	111,788	434,590	226,803	74,978	65,155	0.001013	0.000260	0.000499	0.001510	0.001737	0.000098
44:2	542,981	104,193	425,637	215,743	68,280	64,434	0.005211	0.001276	0.002517	0.007952	0.008427	0.000471
44:3	563,876	97,170	424,477	206,830	69,061	68,594	0.005803	0.001328	0.002726	0.008165	0.008220	0.000484
44:4	158,239	155,754	431,222	206,722	76,856	70,504	0.001016	0.000367	0.000765	0.002059	0.002244	0.000134
45:1	140,087	124,503	453,596	228,495	80,457	68,805	0.001125	0.000309	0.000613	0.001741	0.002036	0.000115
45:2	604,176	115,273	444,795	216,073	72,914	67,573	0.005241	0.001358	0.002796	0.008286	0.008941	0.000500
45:3	559,552	110,040	453,816	209,253	73,901	71,807	0.005085	0.001233	0.002674	0.007572	0.007792	0.000451
45:4	165,957	164,441	483,876	212,511	82,350	71,220	0.001009	0.000343	0.000781	0.002015	0.002330	0.000129
46:1	166,118	150,511	519,083	233,322	78,013	69,010	0.001104	0.000320	0.000712	0.002129	0.002407	0.000125
46:2	665,675	135,935	501,540	219,732	66,226	67,805	0.004897	0.001327	0.003029	0.010052	0.009817	0.000516
46:3	664,014	133,078	500,675	214,340	72,626	73,444	0.004990	0.001326	0.003098	0.009143	0.009041	0.000500
46:4	189,792	196,330	540,274	220,622	82,702	74,425	0.000967	0.000351	0.000860	0.002295	0.002550	0.000136
47:1	187,009	158,931	559,109	250,669	78,479	72,393	0.001177	0.000334	0.000746	0.002383	0.002583	0.000133
47:2	871,099	144,728	538,187	239,415	82,459	74,462	0.006019	0.001619	0.003638	0.010564	0.011699	0.000611
47:3	854,125	145,566	545,378	236,697	85,159	78,492	0.005868	0.001566	0.003609	0.010030	0.010882	0.000585
47:4	176,100	220,273	595,548	241,940	88,125	79,590	0.000799	0.000296	0.000728	0.001998	0.002213	0.000116
48:1	203,151	161,576	606,525	266,254	78,328	82,054	0.001257	0.000335	0.000763	0.002594	0.002476	0.000133
48:2	906,472	144,334	596,257	255,448	85,885	80,259	0.006280	0.001520	0.003549	0.010554	0.011294	0.000583
48:3	882,584	168,319	611,887	255,298	89,320	84,735	0.005244	0.001442	0.003457	0.009881	0.010416	0.000549
48:4	218,942	247,453	651,511	260,682	93,318	86,325	0.000885	0.000336	0.000840	0.002346	0.002536	0.000132
49:1	162,525	201,187	692,375	289,341	91,010	86,239	0.000808	0.000235	0.000562	0.001786	0.001885	0.000096
49:2	402,957	187,628	662,420	275,742	96,841	86,801	0.002148	0.000608	0.001461	0.004161	0.004642	0.000236
49:3	891,999	178,055	672,401	274,392	97,656	89,784	0.005010	0.001327	0.003251	0.009134	0.009935	0.000509

ที่มา: จากการคำนวณในตาราง excel

**ตารางที่ ก12 ตารางแสดงข้อมูลสำหรับการกำหนดค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บ
ภาษีมูลค่าเพิ่ม**

ปี พ.ศ./ ไตรมาส	มูลค่าผลผลิตของGDPในแต่ละภาคธุรกิจ						สัดส่วนรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อภาคธุรกิจ					ค่าดัชนี ความสามารถใน การจัดเก็บ ภาษีมูลค่าเพิ่ม
	VAT	ARG	MANU	SELL	HOTEL	BUSI	AV	MV	SV	HV	BV	
43/4	386.174	143,970	428,642	210,030	73,610	67,265	0.002682	0.000901	0.001839	0.005246	0.005741	0.000338
44/1	272.556	111,788	434,590	226,803	74,978	65,155	0.002438	0.000627	0.001202	0.003635	0.004183	0.000233
44/2	394.112	104,193	425,637	215,743	68,280	64,434	0.003783	0.000926	0.001827	0.005772	0.006117	0.000341
44/3	412.063	97,170	424,477	206,830	69,061	68,594	0.004241	0.000971	0.001992	0.005967	0.006007	0.000350
44/4	425.789	155,754	431,222	206,722	76,856	70,504	0.002734	0.000987	0.002060	0.005540	0.006039	0.000368
45/1	391.146	124,503	453,596	228,495	80,457	68,805	0.003142	0.000862	0.001712	0.004862	0.005685	0.000318
45/2	425.176	115,273	444,795	216,073	72,914	67,573	0.003688	0.000956	0.001968	0.005831	0.006292	0.000353
45/3	455.197	110,040	453,816	209,253	73,901	71,807	0.004137	0.001003	0.002175	0.006160	0.006339	0.000366
45/4	458.426	164,441	483,876	212,511	82,350	71,220	0.002788	0.000947	0.002157	0.005567	0.006437	0.000359
46/1	449.854	150,511	519,083	233,322	78,013	69,010	0.002989	0.000867	0.001928	0.005766	0.006519	0.000336
46/2	494.534	135,935	501,540	219,732	66,226	67,805	0.003638	0.000986	0.002251	0.007467	0.007293	0.000384
46/3	551.187	133,078	500,675	214,340	72,626	73,444	0.004142	0.001101	0.002572	0.007589	0.007505	0.000416
46/4	528.055	196,330	540,274	220,622	82,702	74,425	0.002690	0.000977	0.002393	0.006385	0.007095	0.000381
47/1	552.567	158,931	559,109	250,669	78,479	72,393	0.003477	0.000988	0.002204	0.007041	0.007633	0.000387
47/2	536.552	144,728	538,187	239,415	82,459	74,462	0.003707	0.000997	0.002241	0.006507	0.007206	0.000379
47/3	622.887	145,566	545,378	236,697	85,159	78,492	0.004279	0.001142	0.002632	0.007314	0.007936	0.000429
47/4	536.628	220,273	595,548	241,940	88,125	79,590	0.002436	0.000901	0.002218	0.006089	0.006742	0.000356
48/1	711.210	161,576	606,525	266,254	78,328	82,054	0.004402	0.001173	0.002671	0.009080	0.008668	0.000456
48/2	334.658	144,334	596,257	255,448	85,885	80,259	0.002319	0.000561	0.001310	0.003897	0.004170	0.000216
48/3	734.975	168,319	611,887	255,298	89,320	84,735	0.004367	0.001201	0.002879	0.008229	0.008674	0.000459
48/4	852.582	247,453	651,511	260,682	93,318	86,325	0.003445	0.001309	0.003271	0.009136	0.009876	0.000518
49/1	276.318	201,187	692,375	289,341	91,010	86,239	0.001373	0.000399	0.000955	0.003036	0.003204	0.000163
49/2	822.386	187,628	662,420	275,742	96,841	86,801	0.004383	0.001241	0.002982	0.008492	0.009474	0.000480
49/3	855.823	178,055	672,401	274,392	97,656	89,784	0.004807	0.001273	0.003119	0.008764	0.009532	0.000488

ที่มา: จากการคำนวณในตาราง excel

**ตารางที่ ก13 ตารางแสดงข้อมูลสำหรับการคำนวณหาค่าดัชนีความสามารถในการจัดเก็บภาษีธุรกิจ
เฉพาะ**

ปี พ.ศ./ ไตรมาส	มูลค่าผลผลิตของGDPในแต่ละภาคธุรกิจ						สัดส่วนรายได้ภาษีธุรกิจเฉพาะต่อภาคธุรกิจ					ค่าดัชนี ความสามารถ ในการจัดเก็บ ภาษีธุรกิจ เฉพาะ
	SBT	ARG	MANU	SELL	HOTEL	BUSSI	AS	MS	SS	HS	BS	
43:4	22.698	143,970	428,642	210,030	73,610	67,265	0.000158	0.000053	0.000108	0.000308	0.000337	0.000020
44:1	24.408	111,788	434,590	226,803	74,978	65,155	0.000218	0.000056	0.000108	0.000326	0.000375	0.000021
44:2	19.705	104,193	425,637	215,743	68,280	64,434	0.000189	0.000046	0.000091	0.000289	0.000306	0.000017
44:3	22.948	97,170	424,477	206,830	69,061	68,594	0.000236	0.000054	0.000111	0.000332	0.000335	0.000019
44:4	50.678	155,754	431,222	206,722	76,856	70,504	0.000325	0.000118	0.000245	0.000659	0.000719	0.000044
45:1	16.919	124,503	453,596	228,495	80,457	68,805	0.000136	0.000037	0.000074	0.000210	0.000246	0.000014
45:2	19.298	115,273	444,795	216,073	72,914	67,573	0.000167	0.000043	0.000089	0.000265	0.000286	0.000016
45:3	18.585	110,040	453,816	209,253	73,901	71,807	0.000169	0.000041	0.000089	0.000251	0.000259	0.000015
45:4	22.037	164,441	483,876	212,511	82,350	71,220	0.000134	0.000046	0.000104	0.000268	0.000309	0.000017
46:1	23.327	150,511	519,083	233,322	78,013	69,010	0.000155	0.000045	0.000100	0.000299	0.000338	0.000017
46:2	25.381	135,935	501,540	219,732	66,226	67,805	0.000187	0.000051	0.000116	0.000383	0.000374	0.000020
46:3	30.309	133,078	500,675	214,340	72,626	73,444	0.000228	0.000061	0.000141	0.000417	0.000413	0.000023
46:4	32.833	196,330	540,274	220,622	82,702	74,425	0.000167	0.000061	0.000149	0.000397	0.000441	0.000024
47:1	26.184	158,931	559,109	250,669	78,479	72,393	0.000165	0.000047	0.000104	0.000334	0.000362	0.000018
47:2	28.009	144,728	538,187	239,415	82,459	74,462	0.000194	0.000052	0.000117	0.000340	0.000376	0.000020
47:3	25.207	145,566	545,378	236,697	85,159	78,492	0.000173	0.000046	0.000106	0.000296	0.000321	0.000017
47:4	17.496	220,273	595,548	241,940	88,125	79,590	0.000079	0.000029	0.000072	0.000199	0.000220	0.000012
48:1	23.990	161,576	606,525	266,254	78,328	82,054	0.000148	0.000040	0.000090	0.000306	0.000292	0.000015
48:2	10.107	144,334	596,257	255,448	85,885	80,259	0.000070	0.000017	0.000040	0.000118	0.000126	0.000006
48:3	23.558	168,319	611,887	255,298	89,320	84,735	0.000140	0.000039	0.000092	0.000264	0.000278	0.000015
48:4	25.806	247,453	651,511	260,682	93,318	86,325	0.000104	0.000040	0.000099	0.000277	0.000299	0.000016
49:1	22.078	201,187	692,375	289,341	91,010	86,239	0.000110	0.000032	0.000076	0.000243	0.000256	0.000013
49:2	20.367	187,628	662,420	275,742	96,841	86,801	0.000109	0.000031	0.000074	0.000210	0.000235	0.000012
49:3	18.361	178,055	672,401	274,392	97,656	89,784	0.000103	0.000027	0.000067	0.000188	0.000205	0.000011

ที่มา: จากการคำนวณในตาราง excel

ตารางที่ ก14 ตารางข้อมูลแสดงผลการจัดเก็บภาษีและประมาณการจัดเก็บภาษีแยกตามลักษณะการจัดเก็บของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544-2549 (ตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2543 – ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2549)

ปีพ.ศ./ ไตรมาส ที่	ภาษีที่จัดเก็บได้					ประมาณการจัดเก็บภาษี				
	PIT	CIT	VAT	SBT	TOTAL	PITB	CITB	VATB	SBTB	TOTALB
43\4	240.362	129.922	386.174	22.698	1,580.687	245.533	147.843	391.928	23.552	1,633.822
44\1	394.933	113.200	272.556	24.408	1,629.629	435.351	123.358	412.731	18.942	1,995.284
44\2	305.478	542.981	394.112	19.705	2,541.427	315.370	421.746	417.233	35.599	2,398.260
44\3	265.810	563.876	412.063	22.948	2,550.894	316.919	456.892	465.741	27.772	2,556.928
44\4	244.905	158.239	425.789	50.678	1,777.975	258.022	153.362	419.535	22.758	1,725.894
45\1	428.293	140.087	391.146	16.919	1,970.391	434.801	145.082	453.481	21.791	2,128.774
45\2	318.943	604.176	425.176	19.298	2,753.292	294.345	504.429	431.363	20.699	2,519.277
45\3	280.176	559.552	455.197	18.585	2,645.845	311.952	552.116	442.781	23.424	2,682.606
45\4	244.605	165.957	458.426	22.037	1,796.300	257.605	161.412	441.130	24.444	1,789.933
46\1	411.195	166.118	449.854	23.327	2,118.769	447.069	139.405	423.686	20.863	2,081.316
46\2	280.973	665.675	494.534	25.381	2,966.427	313.740	573.149	443.733	17.816	2,717.342
46\3	286.500	664.014	551.187	30.309	3,083.277	312.522	601.340	485.707	20.231	2,859.178
46\4	236.271	189.792	528.055	32.833	1,997.491	235.639	175.675	494.636	17.415	1,864.481
47\1	438.733	187.009	552.567	26.184	2,429.687	430.620	159.894	482.039	22.425	2,212.015
47\2	333.512	871.099	536.552	28.009	3,564.942	293.997	734.408	528.152	26.076	3,187.577
47\3	309.738	854.125	622.887	25.207	3,651.958	289.042	720.774	562.667	29.609	3,229.117
47\4	199.252	176.100	536.628	17.496	1,885.407	208.820	161.893	439.374	13.455	1,669.670
48\1	497.802	203.151	711.210	23.990	2,898.226	500.260	202.288	655.087	17.988	2,775.665
48\2	206.450	906.472	334.658	10.107	2,922.121	183.340	866.726	305.213	6.532	2,739.613
48\3	314.257	882.584	734.975	23.558	3,934.513	334.952	926.024	681.208	20.245	3,956.564
48\4	299.767	218.942	852.582	25.806	2,812.130	284.596	253.300	803.050	23.933	2,771.838
49\1	510.185	162.525	276.318	22.078	1,953.064	489.245	171.180	253.164	17.759	1,869.874
49\2	1,036.660	402.957	822.386	20.367	4,582.543	1,217.015	457.025	765.518	45.437	4,986.603
49\3	386.279	891.999	855.823	18.361	4,323.388	382.424	1,011.275	794.597	27.438	4,460.811

ที่มา: ผลการจัดเก็บและประมาณการผลการจัดเก็บภาษีจากฝ่ายวางแผนและประเมินผล สท.14

หมายเหตุ

PIT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
CIT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล
VAT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม
SBT	คือ ผลการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ
TOTAL	คือ ผลการจัดเก็บภาษีรวมทุกประเภทภาษี
PITB	คือ ประมาณการผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
CITB	คือ ประมาณการผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล
VATB	คือ ประมาณการผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม
SBTB	คือ ประมาณการผลการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ
TOTALB	คือ ประมาณการผลการจัดเก็บภาษีรวมทุกประเภทภาษี

ตารางที่ ก15 ข้อมูลและผลการคำนวณดัชนีค่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร

ไตรมาส	ภาษีที่จัดเก็บได้					ประมาณการจัดเก็บภาษี					GDP	ความพยายามในการจัดเก็บภาษี			
	PIT	CIT	VAT	SBT	TOTAL	PITB	CITB	VATB	SBTB	TOTALB		PI	CI	VA	SB
43\4	240.362	129.922	386.174	22.698	1,580.687	245.533	147.843	391.928	23.552	1,633.822	1,289,393	0.98	0.88	0.99	0.96
44\1	394.933	113.200	272.556	24.408	1,629.629	435.351	123.358	412.731	18.942	1,995.284	1,284,700	0.91	0.92	0.66	1.29
44\2	305.478	542.981	394.112	19.705	2,541.427	315.370	421.746	417.233	35.599	2,398.260	1,257,209	0.97	1.29	0.94	0.55
44\3	265.810	563.876	412.063	22.948	2,550.894	316.919	456.892	465.741	27.772	2,556.928	1,270,065	0.84	1.23	0.88	0.83
44\4	244.905	158.239	425.789	50.678	1,777.975	258.022	153.362	419.535	22.758	1,725.894	1,321,528	0.95	1.03	1.01	2.23
45\1	428.293	140.087	391.146	16.919	1,970.391	434.801	145.082	453.481	21.791	2,128.774	1,355,115	0.99	0.97	0.86	0.78
45\2	318.943	604.176	425.176	19.298	2,753.292	294.345	504.429	431.363	20.699	2,519.277	1,325,184	1.08	1.20	0.99	0.93
45\3	280.176	559.552	455.197	18.585	2,645.845	311.952	552.116	442.781	23.424	2,682.606	1,343,999	0.90	1.01	1.03	0.79
45\4	244.605	165.957	458.426	22.037	1,796.300	257.605	161.412	441.130	24.444	1,789.933	1,426,345	0.95	1.03	1.04	0.90
46\1	411.195	166.118	449.854	23.327	2,118.769	447.069	139.405	423.686	20.863	2,081.316	1,471,707	0.92	1.19	1.06	1.12
46\2	280.973	665.675	494.534	25.381	2,966.427	313.740	573.149	443.733	17.816	2,717.342	1,424,519	0.90	1.16	1.11	1.42
46\3	286.500	664.014	551.187	30.309	3,083.277	312.522	601.340	485.707	20.231	2,859.178	1,457,881	0.92	1.10	1.13	1.50
46\4	236.271	189.792	528.055	32.833	1,997.491	235.639	175.675	494.636	17.415	1,864.481	1,563,261	1.00	1.08	1.07	1.89
47\1	438.733	187.009	552.567	26.184	2,429.687	430.620	159.894	482.039	22.425	2,212.015	1,583,823	1.02	1.17	1.15	1.17
47\2	333.512	871.099	536.552	28.009	3,564.942	293.997	734.408	528.152	26.076	3,187.577	1,569,039	1.13	1.19	1.02	1.07
47\3	309.738	854.125	622.887	25.207	3,651.958	289.042	720.774	562.667	29.609	3,229.117	1,606,089	1.07	1.19	1.11	0.85
47\4	199.252	176.100	536.628	17.496	1,885.407	208.820	161.893	439.374	13.455	1,669.670	1,730,896	0.95	1.09	1.22	1.30
48\1	497.802	203.151	711.210	23.990	2,898.226	500.260	202.288	655.087	17.988	2,775.665	1,712,686	1.00	1.00	1.09	1.33
48\2	206.450	906.472	334.658	10.107	2,922.121	183.340	866.726	305.213	6.532	2,739.613	1,690,831	1.13	1.05	1.10	1.55
48\3	314.257	882.584	734.975	23.558	3,934.513	334.952	926.024	681.208	20.245	3,956.564	1,783,540	0.94	0.95	1.08	1.16
48\4	299.767	218.942	852.582	25.806	2,812.130	284.596	253.300	803.050	23.933	2,771.838	1,900,603	1.05	0.86	1.06	1.08
49\1	510.185	162.525	276.318	22.078	1,953.064	489.245	171.180	253.164	17.759	1,869.874	1,934,653	1.04	0.95	1.09	1.24
49\2	1,036.660	402.957	822.386	20.367	4,582.543	1,217.015	457.025	765.518	45.437	4,986.603	1,893,949	0.85	0.88	1.07	0.45
49\3	386.279	891.999	855.823	18.361	4,323.388	382.424	1,011.275	794.597	27.438	4,460.811	1,940,435	1.01	0.88	1.08	0.67

ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th) และผลการจัดเก็บและประมาณการผลการ

จัดเก็บภาษีจากฝ่ายวางแผนและประเมินผล สท.14

หมายเหตุ มีสูตรในการคำนวณค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากร คือ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (PI)	=	(PIT/GDP)/(PITB/GDP)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล (CI)	=	(CIT/GDP)/(CITB/GDP)
ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VA)	=	(VAT/GDP)/(VATB/GDP)
ภาษีสรรพสามิต (SB)	=	(SBT/GDP)/(SBTV/GDP)

ภาคผนวก ข

โครงสร้างการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร

ในการแสวงหารายได้ของรัฐบาล การจัดเก็บภาษีอากรเป็นเครื่องมือทางการคลังที่สำคัญในการหารายได้ให้กับรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้ของรัฐบาลที่ได้จากการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรตามประมวลรัษฎากร

การจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรตามประมวลรัษฎากร

ในการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 ได้กำหนดภาษีอากรที่ต้องจัดเก็บไว้ 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ภาษีเงินได้ แบ่งเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเป็นภาษีทางตรง

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากรเป็นแหล่งเงินได้สำคัญของรัฐบาล และเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกระจายรายได้ เนื่องจากเป็นภาษีที่เก็บจากเงินได้ของบุคคลธรรมดา โดยมีเงินได้สุทธิเป็นฐานภาษี ซึ่งคำนวณจากการนำเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษี (ปีปฏิทิน) ไปหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด แล้วนำมาคำนวณภาษีจากเงินได้สุทธิตามอัตราและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยทั่วไปผู้มีเงินในปีภาษี (ปีปฏิทิน) ที่ล่วงมาแล้วมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90 หรือ ภ.ง.ด.91 แล้วแต่กรณี) ภายในวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคมของปีถัดไป แต่มีบางประเภทที่กฎหมายได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครั้งปี (ภ.ง.ด.94) ภายในเดือนกรกฎาคมถึงกันยายนของทุกปีภาษี และเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีในบางกรณีกำหนดให้ผู้อย่างเงินได้ทำการหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด.1, ภ.ง.ด.2 หรือ ภ.ง.ด.3 แล้วแต่กรณี) นำส่งต่อกรมสรรพากรเป็นรายเดือน

ภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามประมวลรัษฎากร เป็นภาษีที่เก็บจากเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล โดยมีฐานกำไรสุทธิเป็นฐานภาษีที่สำคัญ ซึ่งคำนวณจากรายได้และรายจ่ายของกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี (12 เดือน) ซึ่งได้มีข้อกำหนดบางประการเกี่ยวกับการคำนวณกำไรสุทธิ ที่ต้องมีการปรับปรุงกำไรสุทธิตามหลักการบัญชีให้เป็นกำไรสุทธิเพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลไปคำนวณ จัดเก็บภาษีตามอัตราที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปกฎหมายกำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นรายรอบระยะเวลาบัญชี (ภ.ง.ด.50 หรือ ภ.ง.ด.55 แล้วแต่กรณี) ภายใน 150 วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี และเพื่อป้องกันปัญหาภาษีอากรค้าง กฎหมายยังกำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จัดเก็บภาษีเงินได้จากฐานกำไรสุทธิยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งรอบระยะเวลาบัญชี (ภ.ง.ด.51) ภายใน 2 เดือนนับแต่วันสิ้นรอบ 6 เดือนแรกของรอบระยะเวลาบัญชี และในบางกรณียังกำหนดให้ผู้จ่ายเงินให้แก่บริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้นิติบุคคล ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด.53, หรือ ภ.ง.ด.54 แล้วแต่กรณี) นำส่งต่อกรมสรรพากรเป็นรายเดือน

ประเภทที่ 2 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามประมวลรัษฎากรเป็นภาษีทางอ้อมที่จัดเก็บจากฐานการบริโภคทั่วไป เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 โดยนำมาใช้แทนภาษีการค้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับภาวะการณปัจจุบัน ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจะเป็นผู้ขายสินค้า และให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพในราชอาณาจักร (ตามกฎหมายเรียกว่าผู้ประกอบการ) และผู้นำเข้าสินค้า ที่จะประกอบกิจการในรูปของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีจะเรียกเก็บภาษีจากผู้ซื้อสินค้าและบริการ ดังนั้นผู้ประกอบการที่มีรายรับต่อปีเกิน 1,800,000 บาท รวมทั้งผู้นำเข้าจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.01) จึงจะมีสิทธิในการผลัดภาระภาษีโดยเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ซื้อสินค้าและบริการตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ซึ่งคำนวณจาก ยอดมูลค่าสินค้าหรือบริการก่อนหักค่าใช้จ่าย โดยผู้ประกอบการจดทะเบียนจะนำภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อหรือผู้รับบริการ (ภาษีขาย) หักด้วยภาษีที่ถูกผู้ประกอบการจดทะเบียนรายอื่นเรียกเก็บ (ภาษีซื้อ) และต้องออกใบกำกับภาษีเป็นหลักฐานให้แก่ผู้ซื้อหรือผู้รับบริการ โดยทั่วไปกฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นแบบ (ภ.พ.30) เพื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นรายเดือน ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บจะต้องคำนวณภาษีสำหรับราชการบริหารส่วนท้องถิ่นควบคู่ไป 1 ใน 9 ของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บ

ประเภทที่ 3 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ภาษีธุรกิจเฉพาะ ตามประมวลรัษฎากรเป็นภาษีทางอ้อมที่จัดเก็บจากฐานการบริโภคที่เก็บจากการประกอบกิจการเฉพาะอย่างแทนภาษีการค้า เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะเป็นผู้ประกอบกิจการเฉพาะอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งกิจการดังกล่าวไม่เหมาะสมที่จะจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้นกิจการที่เข้าข่ายบังคับของภาษีธุรกิจเฉพาะจะไม่อยู่ในข่ายบังคับของภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งคำนวณจากรายรับที่กิจการได้รับหรือพึงได้รับในเดือนภาษีตามอัตราที่กฎหมายกำหนด โดยทั่วไปกฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นแบบ (ภ.ร.40) เพื่อชำระภาษีธุรกิจเฉพาะเป็นรายเดือน ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ในส่วนของภาษีธุรกิจเฉพาะที่กรมสรรพากรจัดเก็บจะต้องคำนวณภาษีบำรุงท้องถิ่นควบคู่ไปในอัตราร้อยละ 10 ของภาษีธุรกิจเฉพาะที่จัดเก็บ

ประเภทที่ 4 อากรแสดมภ์

อากรแสดมภ์ ตามประมวลรัษฎากรเป็นภาษีทางอ้อมที่จัดเก็บจากการทำตราสาร 28 ลักษณะ ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราอากรแสดมภ์ โดยผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรแสดมภ์ อัตราอากรแสดมภ์ และวิธีการจัดเก็บภาษีอากรแสดมภ์จะแตกต่างกันแล้วแต่ประเภทของตราสาร แต่ละประเภทภาษี แยกเป็นรายลักษณะจัดเก็บ ดังนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบ่งเป็นรายลักษณะจัดเก็บ ได้ดังนี้
 - ภ.ง.ด.1 (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายประเภทเงินเดือน)
 - ภ.ง.ด.2 (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ย และเงินปันผล)
 - ภ.ง.ด.3 (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายจากการรับจ้างทำของ)
 - ภ.ง.ด.90 (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี)
 - ภ.ง.ด.91 (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีจากเงินเดือน)
 - ภ.ง.ด.93 (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายื่นชำระล่วงหน้า)
 - ภ.ง.ด.94 (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี)
 - ทป.3 (เก็บจากการชำระหนี้ภาษีอากร)
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล แบ่งเป็นรายลักษณะจัดเก็บ ดังนี้
 - ภ.ง.ด.50 (ภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิ)
 - ภ.ง.ด.51 (ภาษีเงินได้จากประมาณการกำไรสุทธิ)
 - ภ.ง.ด.52 (ภาษีเงินได้จากกิจการขนส่งระหว่างประเทศ)
 - ภ.ง.ด.53 (ภาษีหัก ณ ที่จ่ายภาคเอกชน)

- ก.ง.ค.54 (ภาษีจากค่าบริการและจำหน่ายกำไร)
- ก.ง.ค.55 (ภาษีเงินจากมูลนิธิ และสมาคม)
- ทป.3 (เก็บจากการชำระหนี้ภาษีอากร)
- 3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม แบ่งเป็นลักษณะจัดเก็บ ดังนี้
 - ก.พ.30 (ภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ)
 - ก.พ.36 (ภาษีจากการนำส่ง)
 - ทป.3 (เก็บจากการชำระหนี้ภาษีอากร)
- 4. ภาษีธุรกิจเฉพาะ แบ่งเป็นลักษณะจัดเก็บ ดังนี้
 - ก.ธ.40 (ภาษีธุรกิจเฉพาะ)
 - ทป.3 (เก็บจากการชำระหนี้ภาษีอากร)
- 5. อากรแสตมป์ แบ่งเป็นลักษณะจัดเก็บ ดังนี้
 - อ.ส.4 (สัญญาและตราสารชำระเป็นตัวเงิน)
 - อ.ส.4ก (ตราสารเช็ค)
 - อ.ส.4ข (ชำระเป็นตัวเงิน)
 - อ.ส.10 (สัญญาและตราสารชำระเป็นตัวเงิน)
- 6. รายได้อื่น ๆ ได้แก่ ค่าปรับภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ

สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 (สท.14)

สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 หรือ สท.14 เดิมชื่อสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ 7 ผลจากการจัดโครงสร้างองค์กรใหม่ของกรมสรรพากร ปีพ.ศ.2525 ตั้งอยู่ที่ สายใต้เก่า (ตรงข้ามธนาคารออมสิน) ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย ต่อมา เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2529 ย้ายมาอยู่ที่อาคารสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ 7 ตั้งอยู่เลขที่ 33/11 หมู่ 14 ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี แขวงจิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2539 ได้เปลี่ยนจาก สำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ 7 มาเป็น สำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ 14 ตามพระราชกฤษฎีกา และมีการแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พุทธศักราช 2538 ต่อมารัฐบาลได้ปฏิรูประบบราชการ มีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เพื่อจัดกลุ่มภารกิจให้การปฏิบัติงานของข้าราชการมีความชัดเจน มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สร้างเสริมบริการที่ดีมีคุณภาพแก่ประชาชน กรมสรรพากรได้จัดการกิจใหม่ตาม นโยบายของรัฐบาล โดยได้ปรับปรุงโครงสร้าง ยกเลิกราชการส่วนภูมิภาค เป็นราชการส่วนกลาง

ทั้งหมดตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่องกำหนดและแบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2545 และได้เปลี่ยนชื่อจาก สำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ 14 มาเป็น สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตามโครงสร้างองค์กรใหม่ รับผิดชอบการจัดเก็บภาษีในเขตบางพลัด เขตบางแค เขตภาษีเจริญ เขตหนองแขม เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา

ปัจจุบัน สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 33/11 หมู่ 14 ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน

หน้าที่ ความรับผิดชอบของสท.14

- วางแผนปฏิบัติการและประเมินผลเพื่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นไปตามนโยบาย

- แผนงานและเป้าหมายของกรมสรรพากร และสำนักงานสรรพากรภาค และกำกับดูแลการจัดเก็บภาษีในเชิงรุก การกำกับดูแลธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการกำกับดูแลผู้จัดเก็บภาษีโดยใกล้ชิด เป็นรายผู้ประกอบการและให้เป็นปัจจุบันรวมทั้งสำรวจ การตรวจสอบภาษี และการตรวจปฏิบัติการ

- กำกับดูแลการใช้เทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ให้มีประสิทธิภาพทั้งการจัดเก็บภาษี และการบริการประชาชน

- กำกับดูแลการดำเนินธุรกรรมของธุรกิจสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายและซับซ้อน ตลอดจน

- บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากรและตามกฎหมายอื่นที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินการภายในท้องที่ที่รับผิดชอบ และมีการกำกับติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (ได้แก่ สส.ตลิ่งชัน สส.บางพลัด สส.ภาษีเจริญ สส.บางแค สส.หนองแขม)

- ดำเนินการเกี่ยวกับการเร่งรัดภาษีอากรค้าง การอุทธรณ์ภาษีและมีการดำเนินคดีแก่ผู้เสียภาษี รวมทั้งตอบข้อหารือทางภาษีอากร

- พิจารณาคืนเงินภาษีอากร การปฏิบัติงานด้านกรรมวิธีภาษี

- การบริหารงานบุคคล การพัฒนาบุคคล การเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ และพื้นที่สาขา

- ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากร รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ผลการจัดเก็บภาษีของสท.14 ในปีพ.ศ. 2544-2549 เป็นไปตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างการจัดเก็บภาษีของสท.14 ปี พ.ศ. 2544-2549

ประเภทภาษี	เก็บได้	ประมาณการ	เก็บได้	ประมาณการ	เก็บได้	ประมาณการ	เก็บได้	ประมาณการ	เก็บได้	ประมาณการ	เก็บได้	ประมาณการ
	2544	2544	2545	2545	2546	2546	2547	2547	2548	2548	2549	2549
1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	1,206.58	1,313.17	1,272.32	1,299.12	1,223.27	1,330.94	1,318.25	1,249.30	1,432.32	1,439.11	1,670.63	1,666.76
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	1,349.97	1,149.83	1,462.06	1,354.99	1,661.76	1,475.31	2,102.02	1,790.75	2,326.31	2,307.46	2,264.91	2,654.79
3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	1,608.02	1,687.63	1,697.31	1,747.16	1,954.00	1,794.26	2,240.06	2,067.49	2,860.09	2,534.23	3,406.66	3,198.46
4. ภาษีธุรกิจเฉพาะ	89.76	105.86	105.48	88.67	101.05	83.35	112.23	95.52	95.28	72.93	84.17	99.90
5. อากรแสตมป์	37.48	32.93	33.48	36.30	39.58	38.42	46.40	41.73	49.60	55.14	47.10	55.88
6. ภาษีอื่นๆ	3.42	3.93	3.93	3.71	4.97	3.22	5.58	3.58	5.63	3.97	5.23	4.89
รวมทุกประเภทภาษี	4,296.13	4,294.11	4,575.72	4,530.13	4,984.87	4,725.50	5,824.86	5,248.38	6,770.33	6,412.78	7,479.04	7,680.78

ที่มา: ฝ่ายวางแผนและประเมินผล (สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14)

ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร ถือเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารของกระทรวงการคลังและกรมสรรพากรทุกระดับ ทั้งนี้ เนื่องจาก

- 1) ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารระดับสูงในการควบคุมการจัดเก็บภาษีสรรพากร
- 2) ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการคาดคะเนภาษีที่ควรเก็บได้ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนการคลังของรัฐบาล
- 3) ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานสรรพากรทุกระดับที่จัดเก็บภาษี
- 4) ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี โดยมีการกำหนดเป้าหมายในพื้นที่ซึ่งมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี หรือธุรกิจที่มีแนวโน้มของผลการดำเนินการดี ในอัตราที่สูงกว่าพื้นที่ซึ่งมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่ำกว่า หรือแนวโน้มผลการดำเนินการต่ำกว่า
- 5) ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร เป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารใช้ในการพัฒนาระบบงานและองค์กร ทั้งนี้ เนื่องจากประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรจะแสดงถึงศักยภาพในการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานต่างๆ

6) ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร เป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารกรมสรรพากร และกระทรวงการคลังใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงโครงสร้างกฎหมายภาษีสรรพากร โดยประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญว่าการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงโครงสร้างภาษีสรรพากรจะส่งผลกระทบต่อฐานะการคลังของรัฐบาลอย่างไร

แนวทางการจัดทำประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร แบ่งเป็น 2 ระดับดังนี้

1. ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรที่ใช้ในเอกสารงบประมาณ ประมาณการประเภทนี้เป็นตัวเลขเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีสรรพากรที่จัดเก็บภาษีสรรพากรที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสร้างเป็นกรอบในการกำหนดงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลในแต่ละปี โดยในแต่ละปีกระทรวงการคลังได้เชิญหน่วยงาน ซึ่งทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานในกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายรับ-รายจ่าย เช่น กรมบัญชีกลาง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งได้แก่ สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานจัดเก็บภาษีอากร มาร่วมพิจารณากำหนดประมาณการรายได้ภาษีสรรพากร และภาษีอากรประเภทอื่นที่ใช้สำหรับปีงบประมาณถัดไป ซึ่งโดยปกติการกำหนดเป้าหมายนี้ จะกระทำในช่วงเดือนมกราคม ของทุกปี (หรือก่อนที่จะเริ่มปีงบประมาณใหม่ประมาณ 8 เดือน) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำประมาณการตามเอกสารงบประมาณ ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และกรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากร 3 กรม คือ กรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพาสาไมต์ ในการจัดทำประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรเพื่อใช้ในเอกสารงบประมาณนี้ หน่วยงานต่าง ๆ จะศึกษาข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) อัตราเงินเฟ้อ การนำเข้าและส่งออก อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ตลอดจนผลการจัดเก็บภาษีอากรที่เกิดขึ้นจริงในอดีต นำมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายการจัดเก็บภาษีอากรในปีถัดไป ซึ่งทุกหน่วยงานจะใช้หลักวิธีการทางสถิติ เศรษฐศาสตร์ และเศรษฐมิติ เพื่อดำหนดตัวเลขที่เป็นไปได้ นำ มากำหนดเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีอากรในปีต่อไป เป้าหมายที่กำหนดเป็นเป้าหมายรวมเพื่อใช้กำหนดงบประมาณการรายได้รายจ่ายของทั้งประเทศเป็นหลัก และรัฐบาลจะเสนอขอความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรก่อนนำมาใช้ต่อไป

2. ประมาณการรายได้สรรพากรที่ใช้เป็นเป้าหมายในการบริหารงานของกรมสรรพากรประมาณการประเภทนี้เป็นประมาณการซึ่งกรมสรรพากรใช้ในการบริหารงานภายใน

กรมสรรพากร ทั้งนี้ เนื่องจากประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรที่ใช้ในเอกสารงบประมาณตาม 1 นั้น เป็นประมาณการที่ได้จัดทำขึ้นเป็นการล่วงหน้าก่อนที่จะเริ่มปีงบประมาณใหม่ 8 เดือน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดในระดับประเทศและจัดทำขึ้นก่อนเวลาที่เกิดขึ้นจริงเป็นระยะเวลาค่อนข้างยาวนาน อาจทำให้ตัวแปร หรือ ข้อสมมุติฐานของภาวะเศรษฐกิจที่กำหนดไว้เดิมมีการเปลี่ยนแปลงสูง หรือ ต่ำกว่าเมื่อจัดทำประมาณการตามเอกสารงบประมาณ เช่น ประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรสำหรับปีงบประมาณ 2541 ได้จัดทำขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2540 แต่ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 รัฐบาลได้ประกาศให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นอัตราลอยตัวจึงส่งผลให้ปัจจัยต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เช่น นิติบุคคลที่มีภาระหนี้ผูกพันกับต่างประเทศ จะได้รับผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยน และทำให้ชำระภาษีลดลงจากที่ได้ประมาณการไว้เดิม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำประมาณการอีกครั้ง เพื่อให้เป้าหมายที่จะนำไปใช้ในหน่วยงานจัดเก็บภาษีใช้ปฏิบัติ และทำให้เป้าหมายในการจัดเก็บภาษีมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และเพื่อแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องของการกระจายเป้าหมายให้แต่ละหน่วยงานจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากรที่มีอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งจะมีปัญหาเกี่ยวกับการโยกย้ายสถานประกอบการขนาดใหญ่อยู่บ่อยครั้ง ในแต่ละปีกรมสรรพากรจะทำประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรเพื่อใช้ในการบริหารงานภายในอีกครั้งในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ทั้งนี้ เป้าหมายที่ใช้ในการบริหารงานภายในนี้จะเป็นเป้าหมายที่กำหนดสำหรับหน่วยงานระดับภาค จังหวัด และสรรพากรพื้นที่ จำแนกประเภทภาษีและลักษณะจัดเก็บ โดยพิจารณาจากข้อมูลผลการจัดเก็บภาษีอากรของแต่ละหน่วยจัดเก็บ ข้อมูลพื้นฐานภาวะเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป้าหมายที่กำหนดเพื่อใช้ในการบริหารงานภายในกรมสรรพากรนี้จะมีการพิจารณาเป็นรายประเภทกิจการ สำหรับประมาณการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้หน่วยงานจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีอากรได้ชัดเจนยิ่งกว่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการจัดทำเอกสารงบประมาณรายรับ-รายจ่ายของรัฐบาล

เมื่อพิจารณาผลการจัดเก็บภาษีที่จัดเก็บได้เปรียบเทียบกับประมาณการ จะพบว่าผลการจัดเก็บได้ในแต่ละลักษณะการจัดเก็บมากกว่าประมาณการทุกปี เนื่องจากมีนโยบาย มาตรการทางด้านภาษีต่างๆ ที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ซึ่งได้แก่มาตรการดังต่อไปนี้

นโยบายและมาตรการภาษีสรรพากรที่สำคัญในช่วงปีงบประมาณ 2544-2549 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

วัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของภาคเอกชนที่เป็นมาตรการระยะยาวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 433) ทำให้สถาบันการเงินต่างๆ และเจ้าหนี้อื่นจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ มีสาระสำคัญดังนี้

(1) ใช้บังคับหนี้ที่ต้องดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(2) เจ้าหนี้อื่น หมายถึง เจ้าหนี้ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ซึ่งได้ดำเนินการเจรจาร่วมกับสถาบันการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ และได้ทำความตกลงเป็นหนังสือร่วมกับเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน

(3) ให้อยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ลูกหนี้ของสถาบันการเงินที่ได้รับการปลดหนี้ของสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

(4) ให้อยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ให้แก่ลูกหนี้ของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินสำหรับเงินได้ที่ได้รับการ โอนทรัพย์สินการขายสินค้าหรือการให้บริการ

(5) ให้อยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ลูกหนี้ของเจ้าหนี้อื่นสำหรับเงินได้ที่ได้รับการปลดหนี้ของเจ้าหนี้อื่น

(6) ให้อยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ให้แก่ลูกหนี้ของสถาบันการเงิน สำหรับเงินได้จาก การโอนสังหาริมทรัพย์ที่ลูกหนี้ของสถาบันการเงินนำมาจำนองเป็นประกันหนี้ของสถาบันการเงินให้แก่ผู้อื่นซึ่งมิใช่เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน

การสนับสนุนการศึกษา

เป็นการตรากฎหมายที่ส่งเสริมให้ภาคเอกชนสนับสนุนการศึกษา โดยกำหนดให้ยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ ให้แก่ผู้สนับสนุนการศึกษา ทั้งกรณีบุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งได้สนับสนุนการศึกษาแก่สถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาขององค์การรัฐบาล โรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย

ว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน

การสนับสนุนตลาดทุน

เป็นการแก้ไขมาตรา 5(1) แห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการลดอัตรารัษฎากร(ฉบับที่ 387) พ.ศ. 2544 ซึ่งแต่เดิมบริษัทที่นำหลักทรัพย์มาจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือตลาดหลักทรัพย์ใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หากได้ดำเนินการภายในเวลา 3 ปี นับแต่
วันที่พระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 387) มีการประกาศใช้บังคับคือ ภายในวันที่ 5 กันยายน 2547
บริษัทจะได้รับการลดอัตราภาษีเงินได้ คือ ร้อยละ 20 กรณี นำหลักทรัพย์มาจดทะเบียนใน “ตลาด
หลักทรัพย์ใหม่” และร้อยละ 25 กรณีนำหลักทรัพย์มาจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เนื่องจากมีบริษัทจำนวนมากมีความประสงค์จะนำหลักทรัพย์ของตนมาจดทะเบียน
กับตลาดหลักทรัพย์ฯ และเพื่อกระจายการนำหุ้นใหม่เข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทยไม่ให้เกิดจุกตัวมากเกินไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อตลาดทุนโดยรวม
กระทรวงการคลังจึงขยายเวลาการนำหลักทรัพย์มาจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ฯ ไปจนถึงวันที่
31 ธันวาคม 2548

มาตรการที่เกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

กฎกระทรวงฉบับที่ 247 (พ.ศ. 2547) เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ 182
(พ.ศ. 2533) โดยมีวัตถุประสงค์ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จัดสรรหรือสำรองเงินไว้เพื่อ
จ่ายในกรณีที่ลูกจ้างออกจากงาน แต่ยังมีได้นำเงินดังกล่าวมาจดทะเบียนเป็นกองทุนสำรองชีพหรือ
ยังมีได้นำเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยง
ชีพ พ.ศ. 2530 ให้มีสิทธินำเงินดังกล่าวมาจดทะเบียนเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือนำเข้ากองทุน
เลี้ยงชีพที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วเพิ่มมากขึ้น

การยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ

ว่าด้วยการกำหนดกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ คือ การยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่กิจการของสำนักงานการปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรม เฉพาะการประกอบกิจการ โดยปกติเหมือนธนาคารพาณิชย์และการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นการค้าหรือหากำไร

การส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

โดยพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 กำหนดให้จัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพื่อให้เป็นกลไกและเครื่องมือสำหรับเกษตรกร ผู้ผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้เงินได้จากการขายข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย เฉพาะกรณีที่ไม่มีการส่งมอบสินค้าเกษตร ให้ได้รับยกเว้นเงินได้ไม่ต้องนำไปคำนวณภาษี

การช่วยเหลือข้าราชการบำนาญ

โดยกฎหมายบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ได้กำหนดให้ผู้รับบำนาญมีสิทธิขอรับบำเหน็จดำรงได้ในระหว่างที่ยังมีชีวิตอยู่โดยเงินบำเหน็จดำรงชีพที่ได้รับจะนำไปหักออกจากบำเหน็จตกทอด เมื่อผู้รับบำนาญตายและเนื่องจากบำเหน็จตกทอดเป็นเงินที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้ ดังนั้นจึงกำหนดให้บำเหน็จดำรงชีพได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้

การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

โดยลดอัตราภาษีจากร้อยละ 15 คงเหลือเป็นร้อยละ 1 สำหรับค่าเช่าเรือเดินทะเลที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และลดอัตราภาษีเงินได้ผู้ประกอบการขนาดย่อม จากเดิมกำไรสุทธิ 1 ล้านบาทแรก เสียร้อยละ 20 กำไรเป็นเสียร้อยละ 15 สำหรับกำไรสุทธิ 1-3 ล้านบาท ยังคงเสียในอัตราร้อยละ 25 และกำไรสุทธิเกิน 3 ล้านบาทขึ้นไปยังคงเสียในอัตราร้อยละ 30

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

เป็นการแก้ไขแบบหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยมีการแก้ไขในส่วนของ การจ่ายเงินปันผล เพื่อให้มีความชัดเจนว่าผู้รับเงินปันผลประเภทใดมีสิทธิได้รับเครดิตภาษีเงิน ปันผล และประเภทใดไม่มีสิทธิได้รับเครดิตภาษีเงินปันผล

การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษี

เป็นการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีตาม มาตรฐาน 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 100,000 บาทแรก สำหรับปีภาษี 2547 เป็นต้นไป(จากเดิมที่กำหนดไว้ 80,000 บาท)

การเพิ่มค่าลดหย่อน

การเพิ่มค่าลดหย่อนว่าด้วยค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้รวมทั้งบิดา มารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้คนละสามหมื่นบาท โดยบุคคลดังกล่าวต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ

การหักลดหย่อน กรณีเบี้ยประกันชีวิต

กรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดระยะเวลา ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และได้เอาประกันไว้ กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร สำหรับกรณีผู้มีเงินได้/คู่สมรสที่มี เงินได้ สามารถหักได้เท่าที่จ่ายจริงโดยส่วนแรกหักได้ 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท หักได้ ไม่เกินเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย แต่ไม่เกิน 40,000 บาท

การหักลดหย่อน กรณีดอกเบี้ยจากการกู้ยืม

ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจากการกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจ้างอสังหาริมทรัพย์หรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจริงในปีภาษี 2549 แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

การบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ผู้สูงอายุ

โดยการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้พึงประเมินที่เป็นดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรประเภทเงินฝากประจำที่มีระยะเวลาการฝากตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ซึ่งเมื่อรวมกับดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภท รวมกันแล้วต้องมีจำนวนทั้งสิ้นไม่เกิน 30,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น

การยกเว้นสำหรับผู้มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป

กรณีผู้มีเงินได้มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปในปีภาษี และเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยยกเว้นเงินได้ 190,000 บาท

กรณีผู้มีเงินได้ และคู่สมรสต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และต่างฝ่ายต่างเข้าหลักเกณฑ์ข้างต้น ให้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นเงินได้คนละ 190,000 บาท

การบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ประกอบการในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

โดยกำหนดให้กิจการที่มีมูลค่าของฐานภาษีไม่เกินหนึ่งล้านแปดแสนบาทต่อปีได้รับ การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

เบี่ยงประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้และคู่สมรส

บิดามารดาต้องไม่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้เกิน 30,000 บาทขึ้นไป ผู้มีเงินได้หรือสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย (บุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิยกเว้นฯ) และใช้สิทธิยกเว้นฯ ได้ตลอดปีภาษี

ผู้มีเงินได้จ่ายค่าเบี้ยประกันให้บิดามารดาของตนและบิดามารดาของคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ให้ยกเว้นภาษีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวรุ่งทิวา ชาญจิตร
วัน เดือน ปีเกิด	20 มีนาคม 2512
สถานที่เกิด	อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2535
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14
ตำแหน่ง	นักวิชาการภาษี 6ว